

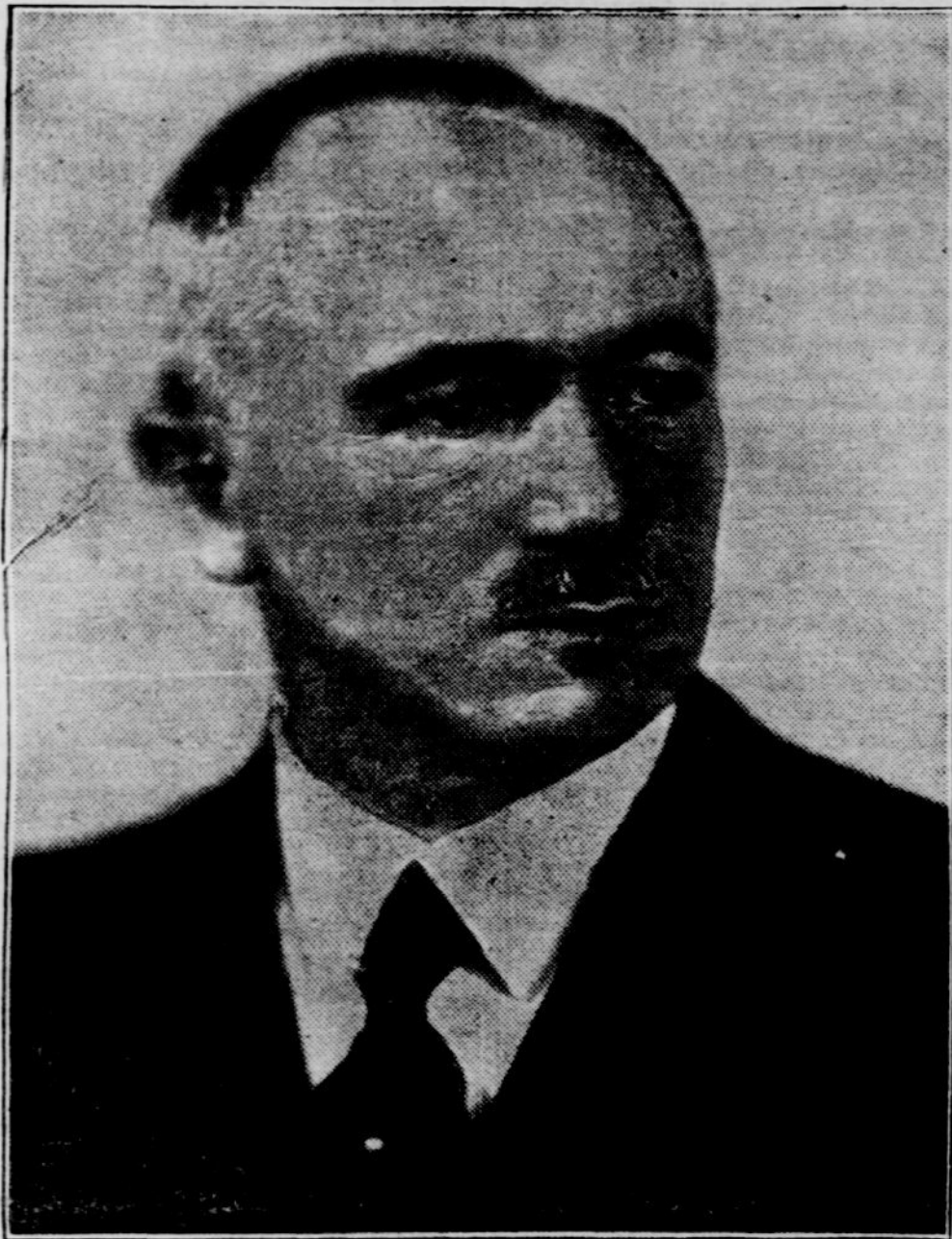
SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike — Inzerati do 80 petiti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petiti vrst & Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tujemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kladjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Letošnji 28. ržen

Dr. Eduard Beneš

Ljubljana, 27. oktobra.

Jutri praznujejo bratje Čehoslovaki svoj državni praznik. Dvajseti je od l. 1918, ko so naši severni bratje prvič proslavili svojo neodvisnost in svobodo v svoji svobodni državi. Vsako leto na ta dan se Čehoslovaki spominjajo na junake, ki so jih v letih strahote in groze, v katerih se je začel odločilni boj za svobodo čehoslovaškega naroda. Bolj kakor sicer se osveži spomin vsega naroda ob tem zgodovinskem dnevu na herojska dejanja ustvariteljev čehoslovaške neodvisne države in kulturne zajednice. Bolj kot sicer se ves narod spominja na ta dan svojih sinov, ki so ob pravem času dvignili zastavo svobode, okoli katere so se zbrali junaki dobrovoljci ter krenili z njimi proti vsakemu in plemenitemu cilju samostojnosti in svobode.

Največjega in najboljšega teh junakov čehoslovaškega naroda ni več med živimi ob 20. proslavi osvoboditve. Prezident-osvoboditelj T. G. Masaryk je mrtev. Njegovo izmučeno srce je nehalo biti dne 14. septembra ob 3. zjutraj. V večnem krogotoku življenja in smrti je ugasnilo njegovo življenje, kakor je ugasnilo življenje njegovih sorodcev, ki so pred njim v ječah in na bojiščih umrli za osvoboditev svojega naroda.

Malo je velikih tvorcev, ki jim je usojeno graditi politične ali kulturne ustvaritve do strela. Pri velikih ustvaritvah ni nobenega jamstva za uspeh, veliki tvorci tvega vedno svoje življenje za svoje delo. Masaryk je bil med srečnimi te vrste. Celo vrsto let mu je bilo usojeno na zgrajenih temeljih svobodne in samostojne države graditi naprej neumorno s pomočjo svojih sodelavcev in s pomočjo vsega čehoslovaškega naroda. Velikega in zgodovinskega pomena je bila odločitev v letih med svetovno vojno, ker nihče od tistih junakov z imeni in brez imen, ki so začeli osvobodilni boj pod vodstvom T. G. Masaryka, ni mogel v naprej vedeti, kako se bo boj končal. Le v njih srcih je plamtelo veliko upanje in vera v pravičnost borbe. Borba se je v resnici končala z zmago in osvoboditvijo. Zmaga čehoslovaškega naroda s prezidentom Masarykom na čelu po sklenitvi miru v Evropi, ko se je začelo tvorno delo in organizacija na vseh kulturnih področjih, je pa bila še večja in še pomembnejša ne samo za narod sam, temveč za vso kulturno Evropo. Po zmagi z orožjem se je začel duhovni boj v miru. Čehoslovaki so vsemu svetu pokazali, da so bili vredni svobode, da so bili zreli za samostojno državno življenje. Ves svet občuduje storitve Čeho-

slovakov v politiki, gospodarstvu, znanosti in umetnosti v zadnjih dvajsetih povojnih letih. Danes so v vsakem pogledu vzor drugim narodom, danes so pomemben činitelj v mednarodnem življenju.

Že v letih, ko so Čehoslovaki praznovali svoj državni praznik skupno s svojim živim tatičkom, se je ves narod zavedal veličine njegovega dela in žrtvovanja za celoto. Letos bodo naši severni bratje še bolj živo občutili veličastnost in pomembnost njegovega dela in dela njegovih borcev. Za svojega življenja Masaryk v svoji filozofski skromnosti ni dopustil, da bi njega samega postavili v ospredje ob narodnih slavnostih. Do zadnjega je bilo njegovo geslo, da je treba delati, delati in zopet delati. Delavec z veliko odgovornostjo in velikimi cilji nima smisla za čezmerne parade.

Masaryk je mrtev, živi pa ustvarilec njegovega duha in s krvavimi žrtvami pridobljena država. Ta cvete, raste in se razvija, duh je zmagal nad snovjo, duh vsega naroda in njegovih voditeljev je večni. Bratje Čehoslovaki bodo odslej vsakega 28. ržen praznovali spomin na narodno osvoboditev brez svojega velikega voditelja. Sprito veličastne njegove dedščine bo v njih srcih spoštovanje njegove osebnosti in ljubezen do njegove tvorbe obvladovala žalost, ki se porodi v slehernem človeškem srcu ob spominu na smrt velikega človeka. Masaryk je triumfalno umrl, ker je v življenju žrtvoval svoje najdragocenejše sile svojemu narodu. Tatiček bo vedno v duhu z narodom, ki proslavlja svoj državni praznik, in narod bo vedno s tatičkom ob slehernem spominjanju na njegovo delo. Ne, Masaryk ni mrtev. Samo njegovo izmučeno in izčrpano telo so pokopali.

S prezidentom dr. Benešem, zvestim in junakiškim soborcem T. G. Masaryka, je čehoslovaški narod dobil na najvišje mesto v državi najvrednejšega naslednika prvega prezidenta-osvoboditelja. Tudi to dejstvo bo lajšalo žalost Čehoslovakov sprito smrti T. G. Masaryka. Jugoslovani smo iskreni prijatelji in zavezniki severnih bratov, saj je bil njih prvi prezident učitelj naše napredne generacije, ki je začela s Čehoslovaki skupen boj za samostojnost in narodno svobodo. Ob letošnjem čehoslovaškem državnem prazniku praznujemo, kakor vsako leto, tudi mi z njimi zmago pravice nad nasiljem. Tyrs je vzgajal čehoslovaške in jugoslovaške kladivarje in borce. Kakor v preteklosti, tako nam bodo Čehoslovaki tudi v bodočnosti učitelji in voditelji. Kadarkoli tugujejo oni, je žalostno tudi naše srce, kadarkoli se radujejo, smo z njimi veseli tudi mi.

čeli srdito obstreljevati in so prisilili sovražnika, da se je umaknil s precejšnjimi izgubami.

Polkovnik Prada obtožen

Gijon, 26. oktobra. w. Vodja asturske vojske polkovnik Prada je prispel v Valencijo in se predstavil preiskovalni komisiji. Prada je obtožen, da je kriv poraza, zaradi katerega zahtevajo splošno njegovo obsodbo

Po seji londonskega odbora:

Novo upanje za dosego sporazuma

Na včerajšnji seji londonskega pododbora je prišlo do znatnega zblizanja in obstoja upanje, da bo na prihodnji seji, ki bo v petek, prišlo do sporazuma

London, 27. oktobra. br. Včerajšnja, z veliko napetostjo pričakovana seja londonskega odbora za nevmešavanje sicer še ni dovela do končnega sporazuma, vendar pa je znatno omilila obstoječa nasprotja, tako da je upravičeno upanje, da bo na prihodnji seji, ki je določena za petek, vendarle prišlo do kompromisa.

Seja se je pričela ob 17.30 in je trajala nad pet ur. V začetku je bila precej burna, pozneje pa je po posredovanju Edena prišlo do pomirjenja in so bili naposled sprejeti sklepi v popolni soglasnosti.

Glavni namen včerajšnje seje je bil, da delegati sporoče stališča svojih vlad k predlogom resolucije, ki so bile predložene na seji odbora pretekli četrtek ter da določijo pravice in sestavo komisij, ki naj gredo v Španijo, da ugotovijo številčno stanje tujih prostovoljcev v obeh taborih in sklenejo ukrepe glede njihovega umika.

Nemčija

Prvi je povzel besedo nemški poslanik Ribbentrop, ki je obžaloval, da je bil tisk o prejšnjih sejah preveč podrobno obveščen, kar je dalo povod za napade v listih. Po njegovem mnenju naj bi se o razpravah na sejah čuvala strožja tajnost in objavljali za javnost samo kratki komunikaciji. Kar se tiče stališča Nemčije, je naglasil, da je popolnoma istovetno s stališčem Italije. Predvsem pa je treba po sodbi Nemčije rešiti naslednja vprašanja: čas odhoda tujih prostovoljcev, dolžnosti in pravice komisij in ureditev splošno kontrole.

Rusija

Nato je povzel besedo sovjetski poslanik Majski, ki je ob napeti pozornosti vseh delegatov podal daljšo izjavo, v kateri je naglasil, da je Sovjetska Rusija pripravljena sprejeti predloge resolucije z dne 22. oktobra, ki je bila dostavljena vsem vladam, toda le pod naslednjimi pogoji:

1. Vsak simboličen umik prostovoljcev iz Španije mora biti sorazmerno številu iz obeh španskih taborov.

2. Rusija je pripravljena proučiti vprašanje priznanja pravic vojskujoče se stranke generalu Francu, toda ne prej, predno se ne umaknejo iz Španije vsi tuji prostovoljci. Ko se bo sovjetska vlada prepričala, da je zares večina tujih prostovoljcev zapustila špansko ozemlje ter da je popolnoma prenehal priliv ojačen za upornike in se s tem dokazuje resna volja po resničnem nevmešavanju v španske notranje zadeve, bo morda sovjetska vlada v položaju, da pristane na priznanje pravic vojskujoče se stranke, toda sovjetska vlada si pridržuje pravico, da sama presodi, kdaj bo nastopil trenutek za proučevanje tega vprašanja.

3. Sovjetska Rusija ponovno naglašala svoje stališče, da je smatrati kontrolo na kopnem in na morju za nedeljivo celoto ter da ni mogoča kontrola na kopnem brez istočasne kontrole na morju.

4. Sovjetska vlada vztraja na tem, da se morajo vse v londonskem odboru zastopane države vnaprej obvezati, da bodo priznale vse ugotovitve in ukrepe komisije za umik tujih prostovoljcev.

Portugalska

Portugalski zastopnik je naglasil, da vztraja portugalska vlada slej ko prej na tem, da tvori vprašanje priznanja pravic vojskujoče se stranke generalu Francu, vprašanje umika prostovoljcev in vprašanje kontrole celote ter da se eno vprašanje ne more reševati brez drugega. Vsa ta vprašanja se morajo rešiti istočasno. Odbor naj v tem pogledu sprejme primerne sklepe in jih predloži plenumu, čigar sklepi naj bodo obvezni, tudi če Rusija glasuje proti tem predlogom.

Francija

Francoski poslanik Corbin je opozoril na to, da se vprašanje obnove kontrole ne more reševati prej, predno ni določen rok za umik prostovoljcev. Najprvo se mora rešiti vprašanje prostovoljcev, nato vprašanje kontrole in šele nato pride na vrsto priznanje režima generala Franca.

Italija

Italijanski delegat Grandi je imel nato obširen govor, v katerem je pojasnjeval stališče Italije in pobijal stališče Rusije. Bil pa je zelo zmeren in pomirljiv. Komisije, ki naj gredo v Španijo, naj bodo sestavljene iz zastopnikov šestih najbolj zainteresiranih držav in sicer Anglije, Francije, Italije, Nemčije, Portugalske in Rusije. Vrhovno vodstvo teh komisij mora biti v rokah človeka, ki uživa velik moralni in politični ugled. Vsekakor pa mora biti predsednik iz nevtralne države.

Zopet odgođite

Po splošni razpravi je bil nato sprejet soglasno sklep, da bodo ugotovitve teh komisij za vse države obvezne. Da bi moglo

vlade zavzeti svoje končno stališče, bodo resolucije na novo sestavljene v smislu te debate in predložene vladam v odobritev. Prihodnja seja odbora bo v petek popoldne.

Splošno prevladuje vtis, da bo do petka prišlo do sporazuma, če ne nastanejo zo-

pet nove težkoče. Tako Italija, kakor Francija sta bili na včerajšnji seji skrajno pomirljivi. Francija je šla zaenkrat molče preko ponovnih napadov na njene ladje, da ne bi oteževala sporazuma. Tudi Italija je zavzela mnogo bolj zmerno stališče, kakor pa se je pričakovalo.

Prva večja japonska zmaga

Pri Tašangu pred Šanghajem so naposled prodrli kitajsko obrambno črto

ŠANGHAJ, 27. oktobra. br. Kot posledica cesarskega odloka, s katerim je mikado pognal svoje čete v boj, da bi čim prej dosegel čim večje uspehe in postavile konferenco devetih držav pred izvršena dejstva se mora smatrati velik napad na izhodišče kitajske obrambne črte pri Tašangu severozahodno od Šanghaja. Tamkaj se je vnela strasna bitka, v kateri so slednjice s sodelovanjem velikih množic vojaštva in vseh modernih bojnih sredstev Japonci izvajali zmago. Izgube so bile na obeh straneh zelo velike. Dohodne ceste in bojišče samo je pokrito z gorami trupel. Japonci so v tej bitki uporabili mnogo bombnih letal in najtežje topništvo ter okrog 500 tankov. Tako silnemu navalu Kitajci pri vsej svoji hrabrosti niso dorasli in so se morali na tem odseku umakniti. Za Japonce pomeni zmaga velik strateški uspeh, ker so se na ta način rešili hudega kitajskega oklepa, ki je grozil upropasti vsa japonska prizadevanja. Kljub temu pa Kitajci niso nič na slabšem, ker še vedno obvladujejo vse svoje glavne obrambne linije in nadijo Japoncem pred Šanghajem še vedno najodločnejši odpor.

Sprememba v vodstvu japonske zunanje politike

Tokio, 27. oktobra. w. List »Teitō«, ki je glasilo armade, računa s skorajšnjo oslavitvijo zunanje politike Hirota. Kot naslednika omenja list sedanjega poslanika v Mokevi Sigemuto, ki je pred kratkim odpotoval v Berlin, da bi pred imenovanjem za zunanjega ministra navezal potrebne stike z evropskimi državami. To imenovanje bo baje pomenilo konec dolgotrajne Angliji naklonjene tradicije japonskega zunanjega ministrstva.

Italijansko-japonska pogajanja

Tokio, 27. oktobra. b. Na pristojnem mestu sicer odločno zanika, da bi se trenutno vršila kakšna konkretna pogajanja med Italijo in Japoncem o sklenitvi prijateljskega pakta ali pogodbe o medsebojni pomoči, priznavajo pa, da so se vršila te dni v Rimu posvetovanja med japonskimi in italijanskimi zastopniki glede sporazuma o ukrepih, ki naj bi jih obe državi podvzeli v skupni obrambi proti boljševizmu.

Japonski generali za vojno z Rusijo

Rusija predstavlja največjo oviro japonskih osvajaških načrtov na Kitajskem

Tokio, 27. okt. o. Ves današnji tisk je objavil senzacionalno izjavo generala Arakija, nekdanjega japonskega vojnega ministra, ki zahteva, naj Japonci napadejo tudi Rusijo. Vsa znamenja kažejo, da je dejal, da bo prej ali slej treba obračunati z Rusijo. Dokler Japoncem ne bo napadla Rusije, ne bo mogla računati s tem, da se bo Kitajska kdaj osvobodila komunističnih vplivov. Rusija je tuji kriva, da se sedanja vojna na Kitajskem ni razvila tako, kakor so Japonci prvotno računali. Sploh je Rusija kriva vsega dosedanjega prilivanja krvi na Daljnem vzhodu. Japonsko gospodarsko prodiranje na Kitajskem se je razvijalo brez vsakih ovir in z vso naglico, dokler niso Rusi s svojimi komunističnimi idejami pričeli zastrupljati širnih kitajskih

dežel. Maršalu Čangkajsku je uspelo izkoristiti Japonsko za to, da je zedinil Kitajce. Ko je dosegel ta svoj cilj, se je postavil na rusko stran. Takšno politiko je treba odpraviti s silo.

Priljubljenost Rusije

Berlin, 27. okt. w. Ruski poslanik v Nankingu, Bogomolov, bo v kratkem odpoklican, kakor splošno govorijo v Moskvi, na njegovo mesto pa bo imenovan sedanji poslanik v Varšavi, Davtjan, ki je deloval že v Perziji in na Kitajskem. »Pravda« piše, da je rdeča vojska pod poveljstvom maršala Blücherja vsak čas pripravljena braniti Sovjetsko unijo in sicer talo, da se bo ta obrambna vojna odigrala na sovražnikovih tleh.

Enotna politika Avstrije in Madžarske napram Mali antanti Ob medsebojni podpori bosta urejali svoje odnose v Podunavju

Dunaj, 27. oktobra. o. O razgovorih, ki sta jih imela zvezni kancelar dr. Schuschnigg in madžarski min. predsednik Daranyi ob zadnjem Schuschniggovem obisku na Madžarskem, so se izvele še naslednje podrobnosti:

Schuschnigg, Daranyi in Kanva so govorili o nedaljnji skupni avstrijsko-madžarski mednarodni politiki, pa tudi o enotnem pobijanju narodno-socialistične propagande v obeh državah. Schuschnigg je Daranija in-

formiral, da bodo v Avstriji v najkrajšem času razpisane nove parlamentarne volitve, da pa bo novi volilni zakon priznal volilno pravico zgolj članom domovinske fronte. Razpravljali so končno tudi o zblizanju Avstrije in Madžarske na eni in Male antante ter Poljske na drugi strani. Ta nova avstrijsko-madžarska politika v Podunavju naj bi se pričela izvajati že v najkrajšem času.

Politično vrenje na Poljskem Demokratične skupine proti popustljivi politiki Poljske napram Nemčiji

Varšava, 27. oktobra. b. Pozornost politične javnosti je obrnjena na kongres dveh opozicijskih strank, in sicer na kongres narodnih demokratov ter na zborovanje pod socialističnim vodstvom stoječih delavskih sindikalnih organizacij. Na kongresu narodnih demokratov je bila sprejeta reorganizacija stranke. Za novega predsednika stranke je bil namesto obolelega in že priletnega Bartoszewicza izvoljen advokat Kawelewski. Zanimivo je, da so tudi na mesta ostalih odbornikov bili izvoljeni večinoma mlajši ljudje. Notranjepolitično je nadalje zanimivo, da se je kongres izrekel proti židom, katerih odstranitev zahteva iz vseh državnih služb. Zunanjepolitično kritizira kongres

sedanjo usmerjenost poljske diplomacije, ki naj si sama pripiše, ako je s svojo popustljivostjo napram Nemčiji ustvarila sedanje težkoče v Gdansk, ki za Poljsko niso brez pomena.

Zborovanje delavskih sindikatov je pomenilo pravo hrupno manifestacijo za demokracijo in proti sedanjemu notranjepolitičnemu kursu na Poljskem. V resoluciji se delavci izrekajo za boj proti fašizmu in antisemitizmu na znotraj in zunaj.

Curth, 27. oktobra. Beograd 10.—, Paris 14.47, London 21.48, Newyork 433.81, Bruselj 73.20, Milan 22.83, Amsterdam 239.87, Berlin 674.25, Dunaj 80.25—81.75, Praga 15.19, Varšava 81.90, Bukarešta 3.25.

Odbiti Francovi napadi pred Madridom

Madrid, 26. okt. AA. Severno-zahodno od Madrida so sovražne čete v odseku pri Brunetti izvršile hud napad na postojanke madriške obrambe. Topniški boj je trajal ves dan. Četam generala Franca se je posrečilo prodreti nekoliko proti vzhodu od Brunette in se približati jarkom madriške obrambe. Republikanci so jih za-

šlager sezona! KINO SLOCA Pride!

LORD NELSON

VELIKASTEN ZGODOVINSKI VELEFILM

PREMIERA JUTRI! Nemški dialog! PREMIERA JUTRI!

Radi velike dolžine filma predstave ob 16, 19. in 21.15 uri, v nedeljo ob 10, 15, 17.15, 19.30 in 21.30 uri.

Kraljestvo boga dolarja

Izredno zanimivo predavanje prof. inž. Milana Vidmarja v Ljubljanskem klubu o ameriški miselnosti

Ljubljana, 27. oktobra. Sredi je v Ljubljanskem klubu predaval prof. dr. Vidmar o vseh, ki jih je dobil za časa svojega potovanja po Ameriki. Predsednik kluba dr. g. dr. Fran Windischer je pozdravil številne poslušalce, posebno pa še divizionarja g. Tonica, ter izročil besedo g. predavatelju, ki je v klubu že večkrat uređeval o zanimivih in aktualnih temah. Predavatelj si je izbral za to priliko nekaj poglavij iz svoje knjige, katere bo v kratkem izšla z naslovom »Med Evropo in Ameriko«. Predavatelj je izjavil, da se ne ukvala okoli problema ameriške svobode in okoli vloge denarja v Ameriki. Naši pojmi o ameriški svobodi so nejasni in nepravilni. Američan je svoboden v nekem smislu, to da predavatelj je spoznal, da živi kljub temu v zajednici, ki jo lahko primerjamo tojstvu. V primeru z Evropo je Amerika na vseh področjih boljše, Evropa je nekako zaleđena. Svoboda ni nerednost. Svoboda je lahko razumna ali nerazumna. Američan je zato bolj svoboden, ker ima manj discipline, je pa vendarle vojak in Amerika je vendarle boljše, dočim je Evropa že zaleđena. Stari Germani, ki so pred tisočletji vodili človeško vojno, so imeli še mnogo manj discipline. Bili so pa hrabri vojaki. Njihovo mesto na čelu človeške reke so prevzeli Američani.

Glede ameriške demokracije je predavatelj iznesel nekaj zanimivih misli. Nevarnost pri demokraciji je način reševanja življenjskih problemov, v tem, da je močnih glav malo, šibkih pa v izobilju. Glave tvorijo v vsaki državi nekako piramido, ki ima ob svojem temelju najšibkejši, na vrhu pa najjačje glave. Čista, popolna demokracija je tako nevarna, tako nemogoča, da je človeštvo doslej še ni nikoli preneslo. Demokracija je pač nemogoča, dokler je toliko šibkih glav. Zato se je človeštvo rajši vdajalo nepopolni demokraciji. Nadomestilo je piramido glav s skupino piramid, razdelilo je prebivalstvo držav na stranke. Šibke glave v njih se zavedajo, da konica vidi daleč kot temeljna plato. Zato se zaupavajo vodstvu konice in prepuščajo njej izražanje skupnega mnenja. Z idejo čiste demokracije ni mogoče praktična demokracija, ki meri samo še višine piramid, zgrajenih od posameznih strank, skoraj nobene zveze več. Praktična demokracija je dosti bližja avtokratiji vladavini.

Zedinjene države so demokracija tvorba, toča demokracija v preizkušnem smislu. Svoje glave grmadi samo v dveh piramidah. Mnogo popolnejša in lepša je demokracija britanskega imperija. Francoska demokracija izraža dosti vestnejše mnenje večine kot

ameriška. Tudi Svica prekaša s svojo demokracijo Ameriko.

Američan si izbere vsako četrto leto svojega generala in svoje polkovnike-guvernerje, pa tudi vse nižje častnike. General je resničen poveljnik vojske Zedinjenih držav. Ameriška politična svoboda je svoboda vojske, ki nima nobenega gospodarja nad seboj. V Evropi so vojske orodja narodov, držav. V Ameriki je država vojska. Ameriška politična svoboda je zelo podobna nekdanji germanski in kasnejši politični svobodi rimskega cesarstva nemških narodov. Ameriška politična svoboda je v veliki meri svoboda mlade človeške tvorbe, ki je pravkar končala svoje preseljevanje in ki začenja urejati svoj priporjen dom. Amerika to doživlja v novih oblikah vse, kar je doživela nekoč Evropa. Vsako boljše postane zaleđeno in nazadnje pomirjeno ozemlje.

S primerom graditve nekega velikega jezusa je predavatelj pokazal ameriško miselnost in ameriški karakter. Po velikih tehničnih delih in po načinu njih gradnje lahko sodimo, da je Američan drzen vojak, ki je navajen tvegati vse, ker mora neprestano tvegati življenje. Američan je vojak, ki gre s smehom v boj in ki se ne boji ničesar. Američan je svez, podjeten, živahen, boren. Usoda mu je dala dom sredi bojišča. Američan je varen udarec in ran. Američan ima večje življenjske dolžnosti kot Evropejec, zato ima tudi večje pravice. Navajen je, da ga usoda tepe, zato je utrjen. Evropeji smo že razvijeni in pomehkuženi. Navadili smo se živeti v zaleđju. Onkraj Atlantskega oceana pa je bojišče, trdo, robato, nevarno bojišče.

Doživljaj z ameriškim milijarderjem Gouldom 1. 1927 ob priliki turnirja šestih velemojstrov šaha se je predavatelj tudi odkrila ameriška miselnost. Gould je bil mnenja, da je šahovska igra za Američana preprosta. Američani ne ljubijo pramisljevanja, udarec mora slediti udaru. Američan ljubi knock-out, Američana zanimajo udarci. Njegov užitek je borba. Saj Američan tudi ne ljubi resne in globoke glasebe.

Izredno zanimivo je predavatelj prikazal kraljestvo dolarja v Ameriki. V dveh mesecih, ki jih je prebil 1. 1927, v Ameriki, je okoli njega rožljalo samo dolar in dolar je bil merilo za vrednost gospodarskih in znanstvenih ter umetniških dobrin.

Predavatelj so poslušalci nagradili s toplimi aplavzom, predsednik dr. Fran Windischer se mu je za zahvali z zelo izbranimi besedami ter mu je izrekel priznanje z besedami De Vignyja, da je človek, ki seul et libre accompli sa mission (sam in svoboden izpolnjuje svoje poslanstvo).

Tri žrtve težke nesreče

Tragična usoda dveh družinskih očetov — Smrt v potoku

Škofja Loka, 27. oktobra. Vsa Poljanska dolina je pod vtisom tragične smrti, ki je v ponedeljek popoldne doletela uglednega posestnika in skrbnega očeta Franca Varja, po domače Urbašca iz Poljane. V ponedeljek je bil Var s kolegom v Škofji Loki po opravkih. Kmalu po kosilu se je vračal domov v Poljano. Blizu Visokega na banovinski cesti proti Zirem ga je dohitel žirovski avto, Šofer je opazil kolesarja pred seboj in mu je dajal s hupo znamenja, narkar se je Var pravilno umaknil na desno stran ceste tako, da bi lahko avtobus udobno zapeljal mimo njega. A v trenutku, ko je avtobus privozil do kolesarja, je ta nenadoma zavil proti sredini ceste in že ga je voz zgrabil. Nesrečnega je vrglo pod avtobus, da so mu šla zadnja kolesa čez glavo in je obležal mrtve. O tej nesreči nam še poročajo iz Škofje Loke.

Vest o tragični smrti posestnika in zarovalnega zastopnika g. Varja je napravila povod najgloblji vtisi. Očividci nesreče pripovedujejo, da je tragični dogodek pripisati zgolj nesrečnemu naključju. Pravijo, da se je Var tik pred karambolom se ozrl nazaj, a v naslednjem hipu se je že znašel pod avtobusom. Zdi se, da se mu je nenadoma zapletla med prvo kolo aktovka, ki jo je imel obešeno na krmilu. Ko je avtobus treščil v kolesarja, je Varla vrglo na tla. Prva kolesa so ga sicer odbila, a vrglo ga je tako nesrečno, da je padel pod zadnja in mu je šlo desno čez glavo. Nesrečnega je zmečalo glavo in posnelo vse lase, da je bil takoj mrtve. O nesreči so bile obveščene oblasti v Škofji Loki in je bil obveščen na Visoko komisija.

Pokojni Var zapušta ženo in pet nepreskrbljenih otrok. Bil je pridele, trezen in podjeten mož, ki je vzorno skrbel za svojo družino.

Maribor, 27. oktobra.

Posestnik Ivan Mislovič od Svete Barbare pri Halozah, star 63 let, je pred dnevi peljal z vozom kmečke pridike domov. Korakal je vstric voza, ko je nenadno pridivel neznan kolesar in treščil s tako silo vanj, da je Mislovič skoraj nezavesten obležal na cesti. Ponesrečenec je tožil o hudih notranjih bolečinah in domači so ga poslali v bolnico, kjer mu pa tudi niso mogli pomagati. Ker je bilo njegovo stanje brezupno, so ga poslali domov. V ponedeljek je nesrečno poškodban podlegel. Za brezvestnim kolesarjem poizvedujejo zdaj orožniki.

Jesenice, 27. oktobra. Včeraj so našli v potoku Jesenica med Hrušico in Jesenicami mrtvega 42-letnega železničarja Rudolfa Jakosa z Zidanega mosta, ki je bil šele nekaj mesecev uslužen na Jesenicah. V nedeljo je bil do 19. v službi, nato se je pa v družbi prijateljev nekoliko zamudil in se je okrog 21. vračal proti domu na Hrušico. Ker ga ni bilo h gostinčarju Mikoliju, kjer je na hrani, so ga na to službo zaleđeno in so poizvedovali

za njim. Šele včeraj so ga našli v narasli Jesenici. Najprej so mislili, da je padel z železniškega mostu, a včeraj so ugotovili, da se je nesreča pripetila tako: Jakos se je nekoliko okajen okrog 21. v temi vračal domov. Mož ni poznal poti in je zašel preveč na levo. Do železniškega mostu sploh ni prišel, pač pa je zavil proti trikotu, kjer se potok izliva v Savo. Ker je na levi in desni videl le vodo, se je najbrž odločil prebrst potok. Sredi vode je pa izgubil ravnotežje in padel tako nesrečno, da se je nekoliko potokel, nezavesten obležal in utonil. Komisija je ugotovila, da je samomor ali pa zločin izključen in da gre le za nesrečo.

Iz Celja

—c Članski sestanek JNS in OJNS za mesto Celje bo drevi ob 8. v Celjskem domu. Na dnevnem redu je politično poročilo narodnega poslanca g. Ivana Prekoršaka. Člani obeh organizacij so vabljene, da se točno in v čim večjem številu udeležijo sestanka.

—c Brzi turnir Celjskega šahovskega kluba za mesec oktober se bo pričel drevi ob 8. v hotelu Evropi.

—c Umri je v turek v celjski bolnici v starosti 65 let kuznerski mojster in hišni posestnik Henrik Navratil iz Celja. Pogreb bo v četrtek ob 16. izpred mrtvašnice na mestnem pokopališču.

—c Dve nesreči. V Lohar pri Smartnem v Rožni dolini je krava brčnila 44-letnega nametnika Andreja Zlaven in mu zlomila desno roko. Ko je 54letni gostinčar in posestnik Franc Ježovnik v Grižah pri Zalcu spravljal v nedeljo sod v klet, ga je sod pritnil ob steno in mu zlomil desno nogo. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnici.

—c Nogomet. V nedeljo 31. t. m. ob 16. se bo pričela na igrišču pri »Skalni kletki« podvezna prvenstvena tekma med celjskimi Atletiki in SK Celjem. Ker bo tekma gotovo zelo napeta in živahna, vija da zanjo veliko zanimanje.

—c Nesreča ne počiva. Pri delu pri regulaciji Voglavne v Celju je padel 64-letni delavec Anton Klokočevnik z Lave v petek tako nesrečno, da si je zlomil levo roko. Istega dne je padel 53-letni, v kmetični tovarni v Gaberju zaposleni delavec Jože Otoropce iz vojniške okolice, ko se je peljal na delo, s kolesa in se hudo potokel. V petek si je 12-letni delavec sin Albert Gorjup iz Hrašnika pri padcu zlomil levo roko. V četrtek je neznan kolesar podrl 41-letnega železniškega zvančnika Alojza Resnika iz Šostanja na tla in mu zlomil desno ključnico. V sredo se je 71-letni posestnik Jože Planko iz Jevč pri Slivnici pri padcu močno poškodoval po desnem ramenu. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c Avtomobil ga je podrl. Na cesti pri St. Juriju ob juž. žel. je v četrtek zvečer neznan avtomobil podrl 34-letnega delavca

brez poila in stalnega bivališča Jerneja Weinstopa in ga hudo poškodoval po obrazu. V petek je oje vama udarilo 24-letnega hlapca Juhana Kogovčka iz Gornje gade in mu zlomilo spodnjo čeljust. Poškodovanca se zdravita v celjski bolnici.

Bolgarski kralj na poti skozi Ljubljano

Ljubljana, 27. oktobra. V ponedeljek ob 9.40 je z orient-ekspresom potoval skozi Beograd na poti v Italijo bolgarski kralj Boris s kraljico Joanno in princeso Marijo Luizo. V njihovem spremstvu sta bila kraljev tajnik g. Hamdžiev in dvorna dama gospodična Petrov-Casakova. Bolgarska kraljeva dvojica je potovala na obisk k italijanski kraljevski rodbini. Na beograjski postaji jih je pozdravil bolgarski poslanik na našem dvoru g. Popov. Kralj Boris je ob postanku vlaka stopil k oknu in novinarji so ga fotografirali.

Včeraj ob 5.50 zjutraj je kraljevska dvojica potovala skozi Zagreb, a ob 8.42 je orient-ekspres s 13 minutno zamudo privozil na ljubljanski kolodvor. Ker je vlak v Ljubljani stal osem minut, je kralj izstopil in se nekaj časa izprehajal po peronu, potem je pa krenil ob vlaku do lokomotive, ki si jo je z velikim zanimanjem ogledoval. Bolgarski kralj je namreč izučen strojevodja in večkrat sam stopi na mesto strojevodje. Po kratkem postanku je vlak visoke goste odpeljal proti Italiji.

Zaposlitev delavstva v septembru

Ljubljana, 27. oktobra. Po statističnih podatkih OUZD v Ljubljani je znašal v septembru konjunkturni prirastek v vseh industrijah 10.721 delavcev ali 11.74%. Posebno je napredovala zaposlenost v gozdno žagarski industriji in sicer za 2581 delavcev ali 43.60%, v tekstilni industriji za 2405 ali 17.30%, v gradbeni industriji za 2104 ali 28.70%, v kovinski za 946 ali 13.48%, v industriji kamenja in zemlje za 522 ali 11.5% itd. Pomembnejše so nazadovale samo gradnje železnice, cest in vodnih zgradb in sicer za 439 delavcev ali 10.30%.

Celokupni sezijiški padec zaposlenosti je znašal v septembru 386 delavcev ali 0.36%. Pomembnejše sezijiško nazadovanje izkazuje industrija kamenja in zemlje in sicer 406 delavcev ali 6.10%, gostilne, kavarne in krčme 428 ali 10.86 itd. Napredovale so pa gradnje cest, železnice in vodnih zgradb za 209 delavcev ali 5.78%, industrija za predelovanje kože in njenih surogatov za 114 delavcev ali 3.82% itd. Povprečno število zarovalnih delavcev je znašalo v septembru 102.034.

Tragična smrt mlade matere

Ljubljana, 27. oktobra. Iz Sevnice nam poročajo o težkem udarcu, ki je zadela ugledno družino posestnika g. Alojzija Baumkirchnerja iz Sražišča, prijaznega naselja med Sevnico in Planino. Umrla mu je žena ga. Julija iz ugledne Skobernetove družine s Planine, stara komaj 30 let. Izkravala je na porodu četrtega otroka, tudi sinka, kakor so vsi trije starejši otroci. Mlada žena je zapustila zaljubljenemu možu 6-letnega Ivančka, 4-letnega Lojzka, 3-letnega Franceljka, najmlajšemu pa so dali pri krstu ime Karlo.

Pogreb gospe Julke je pokazal, kako so jo spoštovali in cenili vsi, ki so jo poznali. Izpred hiše žalosti se je razvil dolga žalni sprevod v tukajšnje cerkev, kjer so bili pogrebni obredi z mašo za dušnico. Pogreba se je udeležilo tudi številno sorodstvo iz Planine, St. Jurija, Litije in od drugod.

Plemenito in srčno dobro ženo bomo ohranili v najlepšem spominu. Naj počiva v miru! Uzalostnemu soprogu g. Lojzetu in vsemu sorodstvu naše iskreno sožalje!

Dve nesreči

Kranj, 27. oktobra. Ko je včeraj popoldne peljala delavčeva žena Pelko Terezija s Primskovega svojemu možu kosilo s kolegom, na katerem je vozila tudi svojega 6letnega sinčka Ivana, se je pred Beksinom zalezel vanjo neki motorist z Javornika pri Jesenicah ter jo podrl. Pelkova je pri padcu dobila več lažjih poškodb po vsem telesu, potokel pa se je tudi njen sinček. Oba ponesrečenca je obvezal na okroženem uradu zdravnik* g. dr. Globočnik. Mož Pelkove, ki dela v Lajnu, pa je ostal brez kosila. Pelkova in motorist sta se potem lepo pobotala, kar je povzročilo karambola obilnih plačati stroške za popravilo kolesa in nekaj odškodnine za bolečine. Komaj par ur pozneje okoli treh popoldne pa se je pred Beksinom pripetila druga in hujša nesreča. Približno pri tehnicni je motociklist Bizjak Jožef z motorjem na došedaj nepojasnjen način podrl neko globočemo beračko pristojno v stražiško okoliš. Obležala je kraj ceste v mlaki krvi, zlomila si je pa tudi nogo v gležnju. Ponesrečenko so prapeljali z rešilnim avtomobilom k zdravniku gosp. dr. Novoselskemu, ki jo je pregledal in obvezal, nato pa odredil prevoz v bolnico. Nesreče je najbrže kriv prehitra motoristova vožnja.

Iz Škofje Loke

— Drugi debatni večer Škofjeloškega Sokola je prav tako zanimiv in dobro obiskan kakor prvi. V mali dvorani Sokolskega doma se je zbralo lepo število Sokolov iz Sokolice, ki so iznašali poglede na društveno delovanje in se udeleževali debate, pod nazivom »Naše društvo«. Večer je vodil družbeni podstarešina tr. Rudolf Horvat.

— Tatvine. Čestnemu odboru, ki gradi pri pušlaskem mostu nov most, je nekdo izmaknil tri velike železne drogeve. — Iz Trojarije hise v Pušlatu, kjer ima svoj sedež zmnika občina, pa je izginila vreča z okrog 80 kg žita, last občine. — Na Godežku so imeli talovi celo avto in nanj so pričeli nakladati željane glave. Sredi dela jih je zmotil domači sin in jadrno, kolikor se je le dalo, so se odpeljali, ne da bi bilo mogoče dognati, kdo so. Baje se je že večkrat primerilo, da so se talovi pripeljali kar z avtomobilom.

— Današnja Čehoslovanska je naslov predavanju, ki bo drevi ob 20.30 v Sokolskem domu. Predaval bo dr. Bradac v veliki dvorani. Skioptične slike! Pridite polnoštevilo!

Vprašanje spomenika kralju mučeniku v Ljubljani

Izid glasovanja o Plečnikovih predlogih v zvezi z likovnim spomenikom je bil prav za prav 17: 16

Ljubljana, 27. oktobra.

Odlotičev glede spomenika blagopodjalnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani tudi na zadnji seji širšega odbora ni padla. O seji sami smo poročali včeraj. Treba bo pridobiti obširnejše, strogo objektivno in točno poročilo o vsem dosedanjem delu na postavitev spomenika, da bo naša javnost pravilno poučena o tem in da bo izključeni vsi manevri, pa naj prihajajo od katerekoli strani. Da imajo gotovi ljudje interese na tem, da zanašajo na to strogo patriotično delo zmedo, pričajo tudi govorniki, ki se širijo zdaj po Ljubljani, da bo kraljev spomenik vendarle stal na kazinskem vrtu. Na zadnji seji širšega odbora je glavni tajnik dr. Lokar jasno povedal, da je bil prostor na kazinskem vrtu že na predzadnji seji odklonjen in da to vprašanje sploh ni več v debati. Kako je torej mogoče širiti take vesti in od kod izvirajo, bi bilo res zanimivo doznati.

Glasovanje na zadnji seji širšega odbora o tem ali naj stoji kraljev lik v Plečnikovih predlogih ali ne, ni prineslo odlotičev. Izid glasovanja je bil sicer 17: 17, toda predsednik senator Hribar, ki je na dveh prejšnjih sejah opetovano izjavil, da je star, izkušen parlamentarec, je na zadnji seji sam prekršil parlamentarni običaj s tem, da je glasoval, ko je vendar znano, da glasuje predsednik samo, če ostane glasovanje neodločeno, ko mora odlotiti njegov glas. Tu je pa predsednik glasoval prvi, kar nasprotuje parlamentarni običajem. Izid gla-

sovanja je bil prav za prav 17: 16 in bi predsednik sploh ne smel glasovati, ker je s tem odlotičev že padla. Pisarna izjava dveh odločnih članov ne more priti v poštev, ker parlamentarni običaji takega načina glasovanja in povzeta se poimenkega sploh ne poznajo. Star, izkušen parlamentarec bi moral to sam vedeti.

V zvezi z zadnjim sejo širšega odbora za postavitev spomenika je prišlo v javnost tudi ime inž. Ladislava Bevca, češ, da se je na predzadnji seji vzdržal glasovanja, na zadnji je pa glasoval proti »najbrže zaradi soglasja s svojimi političnimi somišljeniki.« Naglašati smo že in ponovno naglašamo, da bomo dosledno in odločno odklanjali vsak poskus zanašanja političnih razprtij na to plemenito patriotično delo, v kolikor ne bomo prisiljeni odgovorjati in reagirati na izpade in napade od nasprotnih strani. Inž. Bevc bo znal že sam odgovoriti na take izpade. Mi samo omenimo, da je kot značilen, posten in odkrit mož glasoval na zadnji seji širšega odbora proti zato, ker je glasoval proti tudi na seji ožjega odbora. Drugače torej ni mogel glasovati na seji širšega odbora, če ni hotel biti nedosleden in neznačilen. Ker pa ne zna biti tak, je gotovim gospodom v napotje in se ob vsaki priložnosti zaleđavajo vanj. Sicer pa on ni v tem pogledu med nami osamljen, ni ne prvi, ne zadnji, ki mora zaradi svoje postojnosti in odkritosti na pranger.

OPERA

Sreda, 27. oktobra: Amadeus. Red Sreda. Četrtek 28. oktobra: Prodana nevesta. Proslava čehoslovanskega državnega praznika. Rezervirana predstava, vstopnice se ne prodajajo. Glasovanje basista Milorada Jovanovića, člana beograjskega gledališča.

Petek, 29. oktobra: zapeto. Sobota, 30. oktobra: Bilo z onega sveta. Izven. Glasovanje g. Milorada Jovanovića basista beograjskega gledališča.

Glasovanje basista beograjske opere g. Milorada Jovanovića. V četrtek 28. t. m. gostuje odlični pevec o prikriti slavnostno predstave v proslavo čehoslovanskega državnega praznika o »Prodani nevesti kot Kečal. V soboto 30. t. m. pa v Golevčevi operi »Bilo z onega sveta« v partiji Marka. G. Jovanović spada med prve beograjske opere, ter poje vse velike umetniške uspehe. Med največje prištevajo svoj nastop v partiji Kečala, ki mu je prinesel posebno v Belgiji izvrstne ocene in najslavnejša priznanja.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 27. oktobra, katoličanski Sabina, Frumencij.

DANASJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Dama s kamelijami
KINO IDEAL: Kreutzerjeva sonata
KINO SLOGA: Simfonija ljubezni
KINO UNION: San Francisco

Skavtska razstava na velesejmu.
Dijaška proslava čehoslovanskega narodnega praznika ob 18. v Frančiškanski dvorani.

DEZUBNE LEKARNE
Danes: Dr. Kmet, Tyrševa c. 43, Trnkozec d. 4, Mestni trg 4 in Ustari, Selenbutogova ulica 7.

Izpod stila

Dvoživke so posebna vrsta živali. Imajo posebne lastnosti in po sorodnih lastnostih se je preneslo to ime tudi na ljudi. Dvoživke namreč lahko žive v vodi in na suhem. To prednost jim je dala narava, da se lažje preživljajo in da so bolj varne pred svojimi sovražniki. Če preti dvoživki nevarnost na suhem, smukne v vodo, če jo pa hoče sovražnik pohrustati v vodi, zbeži na suho. Netopir ali pilpogačica ne spada sicer strogo vzeto med dvoživke, vsaj po načinu življenja ne, pač pa po svoji zunanosti, ker ni ne tič ne miš. In tej živalici so najbolj podobni nekateri ljudje. Toda pilpogačica se menda svoje zunanosti sramuje in leta samo v mraku, ko se ne vidi več dobro, ali prhuta po zraku tič ali miš. Pilpogačica sorodni ljudje pa nimajo nobenega srama, da bi hodili na plan samo v mraku. Nasprotno, povsod se silijo v osredje, povsod bi bili radi prvi in vse zasluge, naj bo že za karkoli, pripisujejo sebi.

Taka pilpogačica v človeški podobi je čudovito gibčna in iznajdljiva. Ker nima nobenega srama in nobene časti, ji je vsako sredstvo dobrodošlo, samo da lahko pleza po lestvici navzgor. Za skledo lepe, za prijazen nasmeh od zgoraj je takoj pripravljena zatajiti svoje prepričanje, ki ga itak nima, ker ga menjava kakor elegantna dama rokavice. Svojeja najboljšega prijatelja mirne duše izda in mu pade v hrbet, če se ji obeta le najmanjša osebnost korist. Koristiljublje gleda dvoživkam v človeški podobi že iz oči. Na obrazih jim je zapisana neznačajnost in pred vsakim odkritim pogledom povesejo oči.

Taki ljudje so mogoči samo v moralno bolni in razkrajačji se družbi. Zdrave, poštene družbe se izognejo v velikem loku, ker bi se v nji zadušili, če bi sploh mogli priti v njo. Pri nas pa teh dvoživk kar mrgoli in neprestano nihajo med dvema taborem z eno nogo v enem, z drugo v drugem, da se nikomur ne zamerijo. Ker ni v njih nič samoniklega, klenega, so sličili in kot taki morajo imeti vedno zarovalen hrbet, pa naj je cena za to še tako visoka, čeprav je treba stokrat plačati na vse, kar je poštemu, značajnemu človeku sveto.

Dvoživke okužujejo zrak in širijo gnolob, niti mora nujno slediti moralno razkrajanje družbe. Če bi ne bila naša duhovna mizerija tako obupna in naša družba moralno tako težko bolna, bi bili morali že davno načeti in do konca predebatirati vprašanje dvoživk. Vsak tabor ne glede na svetovno naziranje, bi jim moral hermetično zapreti vrata in se zahvaliti za njihove več kot dvojnje usluge, ker mu prišajo v resnici samo škoda, ker se zaradi njih razkraja v njem vse, kar je zdrava veja.

Prijave prizadetih se sprejemajo v uredništvu.

TARZAN, OPICE, LEVI IN SLONI... DIVJA SILA, PLEMENA IN PRIRODA...

v vefilmu
smelih
pastorovščin

Tarzan zmagovalec

JOHNNY WEISSMULLER

PREMIERA JUTRI VELITNE KINU MATICI

DNEVNE VESTI

— Promocija. Na medicinski fakulteti zagrebške univerze je bila promovirana za doktorico vsega zdravilstva gđ. Ladija Furlanova iz Ljubljane. Cestitamo!

— Kdaj bo otvorjena nova železnica Varazdin-Koprivnica. V Varazdinu je prispel večeraj pomolnik prometnega ministra ing. Mato Schneller, da pregleda novo železniško progo Varazdin-Koprivnica. Nova železnica bo svečano otvorjena med 1. in 10. decembrom. Najprej bodo vlakovi vozili po nji s hitrostjo do 40 km na uro in sicer bodo vozili štirje pari vlakov dnevno v obeh smereh.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kraljevine banske uprave dravske tanovine št. 86 z dne 27. oktobra objavlja ukaz kraljevskih namestnikov o odprtosti sej narodne skupščine in senata, uredbi o zaščiti državnih gozdov in pospeševanju državnega gozdnega gospodarstva, pravilnik o sredstvu za denaturiranje dehidriranega spirita, o kraju in načinu mešanja bencina z denaturiranim dehidriranim spiritom in o nadzoru nad mešanjem bencina in spirita.

— »Slovenec se vedno pred »Službenim listom«. Nič ne pomagajo naše ugotovitve, da se uvaža pri nas čudna praksa, da lahko nekateri listi približujejo uradne vesti pred »Službenim listom kr. banske uprave dravske banovine«. To prednost ima »Slovenec in to čudno prakso, ki se sama obsoja, si bomo dobro zapomnili.

— Razne nesreče. Srečo so preprečili v bolnico 74-letno prevzivalnico Marijo Tomšičovo iz Tacna pod Smarno gor. Tomšičovo je na tacevskem mostu pod neznan avtomobilist; zlomila si je levo roko in nogo. — Delavčeva hčerka Ernestina Rožič iz Vrhopolja pri Moravčah je doma padla na štedilnik in dobila nevarne opekline po vsem životu in po rokah. — Na glavnem kolodvoru se je srečali težje ponesrečili 28 letni železniški delavec Janez Strus, doma iz Zg. Duplice pri Kamniku. Pri delu na postaji mu je zmečkalo prste na levi nogi. Iz Kranja pa so preprečili v bolnico neznan, okrog 35 let staro, gluho-morno žensko, ki jo je na cesti podrl motociklist, da si je zlomila levo nogo.

— Držen vion v šolo v Mokronogu. V ponedeljek vion je bilo vionjeno v osnovno šolo v Mokronogu. Ker vionilci v šolskih prostorih niso našli nič primerne, so vdrli v stanovanje upravitelja Friderika Heglerja ter mu odnesli lovsko puško, več moške in ženske obleke, veliko raznega orodja in drugih predmetov, v skupni vrednosti 3000 din. Vionia sta osumljena dva neznanca, ki sta zvečer po sedala po mokronoških gostinlah, nato pa so pred prihodom upravitelja domov ubrala proti šolskemu poslopju. Zasedovanje vionilcev je ostalo zaenkrat brezuspešno.

— Smrt ruskega generala. V Banjaluki je umrl divizijski general bivše ruske carske vojske, Artemije Gortanov, star 81 let. Sodeloval je v rusko-japonski vojni. Porokoluciji se je izselil iz Rusije in ves čas je živel v Banjaluki. Na zadnji poti so mu bile izkazane vse vojaške časti.

— 120-letni stari pripoveduje. V vasi Radenkoviču blizu Mitrovice živi vrtinar Marko Dimitrijevič, star 120 let. Te dni so ga posetili novinarji in pripovedoval jim je iz svojega življenja marsikaj zanimivega. Njegova druga žena se živi in stara je 90 let. Ko je bil mlad so mu pravili, da je bil rojen istega leta, ko je pavel Karadževic. Dimitrijevič je rojen Bolgar in pisal se je prvotno Dimitrije. Iz Bolgarije je pobegnil, ko mu je bilo 12 let. Kljub visoki starosti je še trdnega zdravlja. Starec pravi, da je bil samo enkrat bolan. Zda mu je bil vid polagoma peša. Sicer se pa počuti še zelo dobro.

— V smrt zaradi bolezni. V ponedeljek ponoči si je končal v vasi Krupa blizu Banjaluke življenje bivši orožniški narednik Vaso Knežević, uslužben na postaji v Krupi. Mož je bil že dolgo bolan in zaradi bolezni so ga zdaj upokoili. Včeraj bi bil moral izročiti svoje posle drugemu. To ga je tako potrla, da se je ustrelil.

— Vsa družina žrtve strahovitega neurja. Včeraj smo poročali, da je po strahovitem neurju besneča voda odnesla v bosanski vasi Glogašnici gozdarsko hišo z gozdarjem Ahimom in njegovo družino vred. Prvotno niso vedeli ali je družina utonila ali je še živa. Slučajno se je pa rešil mladi gozdar Drago Mastilović, ki je povedal, da je našla vsa Ahimova družina v besnečih valovih smrt.

mače kraje in v družbi neznanega tovariša vionil v stanovanje Elizabe Weber v Gorenici, kjer je ukradel več obleke in zlatnine. Francu Mihliču pa je ukradel denarnico s 500 din, nekaj dolarjev, več obleke in dve uri vse skupaj vredno 2000 din. König je zopet izginil v svet in ga orožniki zamen zasledujejo.

— Razne nesreče. Srečo so preprečili v bolnico 74-letno prevzivalnico Marijo Tomšičovo iz Tacna pod Smarno gor. Tomšičovo je na tacevskem mostu pod neznan avtomobilist; zlomila si je levo roko in nogo. — Delavčeva hčerka Ernestina Rožič iz Vrhopolja pri Moravčah je doma padla na štedilnik in dobila nevarne opekline po vsem životu in po rokah. — Na glavnem kolodvoru se je srečali težje ponesrečili 28 letni železniški delavec Janez Strus, doma iz Zg. Duplice pri Kamniku. Pri delu na postaji mu je zmečkalo prste na levi nogi. Iz Kranja pa so preprečili v bolnico neznan, okrog 35 let staro, gluho-morno žensko, ki jo je na cesti podrl motociklist, da si je zlomila levo nogo.

— Držen vion v šolo v Mokronogu. V ponedeljek vion je bilo vionjeno v osnovno šolo v Mokronogu. Ker vionilci v šolskih prostorih niso našli nič primerne, so vdrli v stanovanje upravitelja Friderika Heglerja ter mu odnesli lovsko puško, več moške in ženske obleke, veliko raznega orodja in drugih predmetov, v skupni vrednosti 3000 din. Vionia sta osumljena dva neznanca, ki sta zvečer po sedala po mokronoških gostinlah, nato pa so pred prihodom upravitelja domov ubrala proti šolskemu poslopju. Zasedovanje vionilcev je ostalo zaenkrat brezuspešno.

— Smrt ruskega generala. V Banjaluki je umrl divizijski general bivše ruske carske vojske, Artemije Gortanov, star 81 let. Sodeloval je v rusko-japonski vojni. Porokoluciji se je izselil iz Rusije in ves čas je živel v Banjaluki. Na zadnji poti so mu bile izkazane vse vojaške časti.

— 120-letni stari pripoveduje. V vasi Radenkoviču blizu Mitrovice živi vrtinar Marko Dimitrijevič, star 120 let. Te dni so ga posetili novinarji in pripovedoval jim je iz svojega življenja marsikaj zanimivega. Njegova druga žena se živi in stara je 90 let. Ko je bil mlad so mu pravili, da je bil rojen istega leta, ko je pavel Karadževic. Dimitrijevič je rojen Bolgar in pisal se je prvotno Dimitrije. Iz Bolgarije je pobegnil, ko mu je bilo 12 let. Kljub visoki starosti je še trdnega zdravlja. Starec pravi, da je bil samo enkrat bolan. Zda mu je bil vid polagoma peša. Sicer se pa počuti še zelo dobro.

— V smrt zaradi bolezni. V ponedeljek ponoči si je končal v vasi Krupa blizu Banjaluke življenje bivši orožniški narednik Vaso Knežević, uslužben na postaji v Krupi. Mož je bil že dolgo bolan in zaradi bolezni so ga zdaj upokoili. Včeraj bi bil moral izročiti svoje posle drugemu. To ga je tako potrla, da se je ustrelil.

— Vsa družina žrtve strahovitega neurja. Včeraj smo poročali, da je po strahovitem neurju besneča voda odnesla v bosanski vasi Glogašnici gozdarsko hišo z gozdarjem Ahimom in njegovo družino vred. Prvotno niso vedeli ali je družina utonila ali je še živa. Slučajno se je pa rešil mladi gozdar Drago Mastilović, ki je povedal, da je našla vsa Ahimova družina v besnečih valovih smrt.

Iz Ljubljane

— Iz Proslava češkoslovaškega narodnega praznika v francoskih dvoranih na drevo ob 18. in ne jutri, kakor je bilo pomotoma poročano v današnjem »Jutru«. Občinstvo, ki se bo udeležilo te proslave, na to posebno opozarjamo.

— Iz Proslava Jadranskega dne. Tudi letos bomo imeli v Ljubljani proslavo Jadranskega dne. Privedita jo odbora Ljubljana in Ljubljana-železnica, in sicer v soboto ob 20. v dvorani »Sloga« v poslopju direktije državnih železnic. Privedite bo vstopnine prosta, čeprav bo družena s pestrim, zanimivim sporedom. Občinstvo opozarjamo na proslavo Jadranskega dne, ki se praznuje po vsej državi.

— Iz Da ne bo nesporazuma. Lastnik hotela Metropol je v svojem pojasnilu glede omalovaževanja francoskih rezervnih oficirjev govoril o aranžiranih njihovega izleta v Jugoslavijo, češ, da so že pred tremi meseci naročili v tem hotelu banket za 120 oseb. Večerjo v hotelu Unionu je priredil francoskim rezervnim oficirjem Ljubljanski odbor udruženja rezervnih oficirjev s pomočjo banske uprave in mestne občine. Ljubljanski pododbor UORU se pa z lastnikom hotela Metropol nikoli ni pogajal o kakem banketu. Kolikor je nam znano, je mislil lastnik hotela Metropol pod aranje izleta francoskih oficirjev v Jugoslavijo zastopnika beograjskega »Putnika«. Z njim bo moral torej urediti to, kar mu teži srce ali še kaj.

— Iz Pravi gorenjski železdec in novo portugaliko ter vse druge dobrote ima v zalogi delikatesa Janc, Židovska.

— Iz Tombola Sokola III. Sokolsko društvo Ljubljana III. za Bežigradom je imelo 24. t. m. na Kongresnem trgu svojo običajno javno tombolo. Radi deževnega vremena je bila udeležba manjša nego prejšnja leta, a vendar se je nabralo nekoliko ljudi, ki so iskali svojo srečo in podprli prizadevanja agilnih prirediteljev. Tombolskih dobrotk je bilo deset in odnesli so jih: 1. Avguštin Burger, upokojenec tobačne tovarne, 5 ton premoga, 2. zasebnica Helena Židan, moško kolo, 3. Ada Zupančičeva, dijakinja, žensko kolo, 4. Anica Stante, zasebna uradnica, 1 tona premoga; 5. Slavko Rozman, trgovski vajenec, eno vrečo moke; 6. Anton Šibenik, dijak, kanarčka-vrvičva s kletko; 7. Marjan Ferlic, dijak, 25 kg riža; 8. dijak Niko Kramolc, fotoaparati; 9. Barbara Paulin, blago za žensko obleko in 10. zasebnica Marija Marc je odpeljala otroški voziček. Nad 200 manjših praktičnih dobrotk za petorka, četvorke in trojke je oživelo to priljubljeno prireditve, pri kateri je skrbela posebno naša učeta se mladina za pristen humor in živahno zabavo z zdravimi dovigi.

— Iz Nemški kritiki pišejo o salubnem Mozartovem kvartetu, ki bo koncertiral v Ljubljani v petek, 29. t. m. v mali Filharmonični dvorani med drugim tudi naslednje: »Kvartet je sijajen, izvrstno discipliniran in hkrati silovito elastičen. V tehničnem pogledu je njegovo znanje ogromno, poln je temperamenta in izvaja vsako delo tako, da mora imeti uspeh«. Zopet druga kritika pravi: »Izvesta je bila tako, da si boljše ne moremo zaželeti. Predvsem opozarjamo na izvedbo Mozartovega kvarteta. Ponovno poudarjamo, da bo ta kvartet še ta petek, dne 29. t. m. ob 20 uri v mali Filharmonični dvorani. Predprodaja vetopnik v knjižarni Glasbene Matice.

— Iz Koncert na čelo. V sredo, dne 3. novembra koncertira v veliki Filharmonični dvorani slavni čelist Enrico Mainardi. Ker so koncerti za čelo v našem mestu v resnici zelo redki in je Mainardi eden največjih solistov čelistov sploh, opozarjamo naše koncertno občinstvo na to redko priliko. Spored objavimo jutri, predprodaja je v Matični knjižarni.

— Iz Upravičen sloves si je pridobil »Ljubljanski godalni kvartet«, ki bo koncertiral 5. novembra v francoskih dvorani. Izbrani spored in odlični izvajalci nam jamčijo za pravi glasbeno kulturni užitek.

— Iz 50 let Zdrženja brivcev, frizerjev in kozmetikov v Ljubljani. V dne 14. in 15. novembra bo praznovalo Združenje brivcev, frizerjev in kozmetikov v Ljubljani pomemben jubilej, 50 letnico obetaja in neumornega dela. Pokroviteljstvo nad prireditvijo, ki bo glede na slavnost v prav velikem obsegu, je prevzel g. Iv. Jelčič, predsednik zbornice za TOI. Ob tej priliki bomo priredili v vseh zgornjih prostorih »Zvezde« veliko tekmovanje v damskem friziranju in brzem britju. Tekmovalci bodo moštri, mojstrice, pomočniki in vajenci obeh spolov. Pripravljenih je mnogo lepih nagrad. Dovoljena je tudi polovična vzpona, saj bo udeležba iz vseh delov države, po desedajih pripravah sodeč, zelo številna. Odbor naproša vse tekmovalce, da se takoj prijavijo tehničnemu vodji nagradnega tekmovanja, g. V. Franchetiju v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 3. Zadnji rok prijave je 30. t. m. O pomembnem jubileju bomo še poročali.

— Iz Hud karambol. V Selenburgovi ulici pred hišo št. 7 je prišlo včeraj okrog 14 do hujše prometne nesreče. S Tyrneve ceste je privozil po Selenburgovi ulici s tritickijem trgovski vajenec »Splošne trgovske družbe« Aleksander Trškan, hotel zaviti v Knafljevo ulico. Sredi ulice pa se je naenkrat znašel med dvema tramvajskima vozovoma, ki sta vozila vsak v svojo smer. Pri tem je tramvajski voz, ki je vozil proti pošti, zadel v Trškanovo tritickelj in ga zdrobil. Pri karambolu se je poškodoval tudi Trškan in sicer po životu ter po glavi, raztrgano pa je imel tudi obleko.

— Iz Ni navijal cene drv. Pred dnevi smo poročali o trgovcu Janežiču iz Orlove ulice št. 11, da je pripeljal na ljubljanski trg dva, da bi na ta način navijal cene drv, katere prodajajo na trgu okoliški kmetje. Trgovca Janežič nam je pojasnil, da je imel na trgu res nekoliko voz drv, katere pa sploh ni prodajal, ker so bila drva že prodana in prodaja sam drva ceneje kakor prodajalec na trgu.

— Iz Smuško telovadbo prireja Slovensko planinsko društvo vsak četrtak od 19.30 do 20.30 v telovadnici II. drž. realne gimnazije na Poljanski cesti (vhod iz Ciri-Metodove ulice). Prijave še sprejema pisarna SPD, Aleksandrova cesta št. 4/I. Tečajniki pa se morejo prijaviti tudi direktno v telovadnici.

— Iz Nezdoda na gorenjski železnici. Posesnik Izidor Florjancič iz Dravljaj je včeraj naročil svojima sinovoma, 12letnemu Francetu ter 10letnemu Janezu, naj odpeljeta z njive v Klečah domov voz peše. Dečica sta sedla na voz, ko pa sta privozila po poljski poti na tir gorenjske železnice, se je nenadoma strilo pri vozu zadnje levo kolo. Baš v tistem hipu pa je prihajal po progi gorenjski vlak, ki je bil oddaljen le še kakih 400 m. Ljudje ob progi so hiteli vzlaku naproti in opozarjali strojevodjo, ki se je takoj zavedel preteče nevarnosti in je jel vlak ustavljati. Ko je privozil do voza, je bila brzina vlaka še minimalna in je voz samo rahlo-ono odrlin s proge, pri čemer se je strilo še desno kolo. Dečica sta še preje skočila z voza in odpela tudi konja, tako da je bila hujša nesreča preprečena.

— Iz Vid vaših oči si obvarujte tako z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

— Iz Bojoviti ženski. Krojač Jože se je v ponedeljek selil v neki gostini na Sv. Petra cesti s 33letno delavico Anko ter njeno prijateljico nastakarico Ivanko in jama očital, da sta ga pred meseci okradli. Prepričan pa je bil, da imata kmet, kajti ženski sta plesali vanj in ga počasi prepleli ter opraskali. Ves opraskan Jože se je obrnil na policijo, morda pa se bo sedva obravnavala tudi na sodišču.

— Iz Nemška goljufija. V Moskovičevo trgovino z usnjem na Jurčičevem trgu je prišla oni dan okrog 30letna neznanica, ki je bila v družbi približno enako starega moškega. Ženska je naročila večjo količino finega usnja, ki ji je bil dostavljen v neki gostini. Sleparja je usnje v vrednosti 2000 din tudi prevzela in izginila, na da bi ga plačala. Sleparko zasledujejo.

— Iz Tstvine. Posesnik Vinke Černe iz Stepanca vasi je prijavil, da mu je bilo na vožnji iz Prešernove ulice do Hradekega vasi ukradeno raz voza 800 din vredno leseno dvigalo. Zasebnica Ana Juntasova, stanujoča na Vidovdanci cesti 1, se je včeraj za trenutek pomudila v K. savi trgovini v Židovski ulici, kjer je nekaj kupovala. Medtem je položila svojo plebano jopico na prodajalniški pult, ki se ga je najbrž polastil neki moški. Juntasova je oškodovana za 100 din. Posesnik Anton Prosen iz Sp. Ribč pri Kresnicah se je včeraj popoldne ustavljal s kolesom na Poljanškem nasipu, kjer je imelo pravka v Petelinčevi trgovini. Kolo, na katerem je imel v zavozu živo blago za zimsko sušanje, je pustil v veži samo za trenutek brez nadzorstva, pa je že prišel zrak vanj, ki je izginil z zavojem. Prosen ima 700 din škode. Ravno tako je nekdo ukradel s kolesa za 220 din blaga Antonu Ravnikarju in sicer v veži neke gostilne v okolici mesta. Iz stanovanja v Kolizejski ulici pa je nekdo odnesel Jakobu Ambrožiču srebrno žepno uro, vredno 100 din.

Iz Maribora

— Od leta 1925 ni bilo nobenega požara in sicer v Mariboru. Predvčerajšnjim je pa nenadoma zadonel požarni alarm, ki je spravljal vse Mariborčane na nogo, saj ni bilo že 12 let v Mariboru nobenega požara. Pogorelo je Kimerjevo gospodarsko poslopje in je zgorelo tudi seno, slama in drugi pridejki. Gasilci iz Mariburga, Vuhreda in Mute so s takojšnjo intervencijo preprečili večjo požarno nevarnost, ki bi lahko nastala sprito vetrovnega vremena.

— Za Mariborski stadion. Odbor ISSK Maribora je sklenil ustanoviti v najkrajšem času gradbeno združenje »Mariborski stadion«, ki hoče pritegniti čim več požrvalnih zadrugnikov k sodelovanju pri zgradnji stadiona na prostoru sedanje gramoznice na Tezmem, oziroma ob Koroski cesti. ISSK Maribor hoče ob 20 letnici svojega obstoja, ki jo bo praznoval leta 1939, urrešiti idejo reprezentativnega stadiona, ki naj bo v okras Maribora in ponos prvega slovenskega sportnega kluba v Mariboru.

— Osebojeni vionilec. Mariborski mali kazenski senat je obsodil 32-letnega delavca Karla Marmorja na 1 leto in 6 mesecev robije ter na izubo častnih državljanških pravic za dobo 4 let, ker je dne 17. junija t. l. vionil v stanovanje posestnika Janeza Rokavca v Dragoviču ter ukradel 8.700 din gotovine.

— Se ena komemoracija za Masarykom. Mariborska Ljudska univerza in JC lga sta priredili v ponedeljek zvečer v običajnih prostorih spominski večer, posvečen blagopojtnemu prezidentu Masaryku. Svečanosti primerno okrašena dvorana je bila zasedena po čestitlih in prijateljskih velikih Masaryka in bratskega češkoslovaškega naroda. Spominski večer je otvorila poveljska točka, ki jo je izvajal dijaški povelji zbor klasične gimnazije v Mariboru, nakar je spregovoril o pokojnikovem delu predsednik Ljudske univerze g. inž. Kukulovec. Zopet je zapel pesmi zbor, točrat najhujšo Masarykovo pesem »Teče voda, teče...«. Kot slavnostni govornik je nastopil dober poznavalec blagopojtnikovega dela in prijateljskega naroda g. prof. Šedivý, čigar govor se je vseh globoko dojmil, saj je orisal veliko delo pokojnega ustvaritelja bratske češkoslovaške republike z globoko občutenimi besedami.

— Akcija za meljski most. Nedavno smo poročali, da so gospodje pri mestni občini omalovaževali prizadevanje pobreske občine za zgraditev meljskega mostu, češ, da ta mestu ni potreben. Toda prizadeži niso odnehali. Odločno vztrajajo

na svoji zahtevi, ki je popolnoma upravičena, saj je meljski most nujna potreba. Potrebja, Tuma in velika dela mesta v Melju in okolici. Te dni se bo vrsta sestankov vseh prizadežih, ki bodo razpravljali o možnosti, kako čim prej priti do meljskega mostu. Na tem sestanku bodo razpravljali tudi o finančnih vprašanjih te akcije. Sestanka se bodo udeležili tudi zastopniki prizadežih tekstilnih tovarn.

— Poklonitev umrlim Sokolom. Sokolsko društvo Maribor I pripravlja za nedeljo, dne 31. t. m. poklonitev spominu pokojnih sokolskih borcev br. dr. Ljudevita Pljaka, Tomislava Jenšeca in sestre Vere Sandcove. Sokoli se bodo zbrali ob 15. uri pred solo kralja Aleksandra, nakar bodo skupno odkorakali na pokopališče. Sodeloval bo tudi pevski zbor »Jadrana«. Sokoli, dolžnost naša je, da se poklonimo spominu pokojnih sokolskih delavcev. Zdravo!

— Iz tajništva OJNS Maribor. Vsem članom, prijateljem in somišljenikom omalčinde JNS v Mariboru sporočamo, da posluje tajništvo OJNS dvakrat tedensko, in sicer v ponedeljek in četrtek od pol 18. do pol 19. ure v Cankarjevi ulici 1.

— Nov esperantski učbenik. Ob priliki 50 letnice esperanta je spisal mariborski profesor g. Karl Rakuš nov učbenik za šole, tečeje in samouke. Že pivi esperantisti, ki so posegli po tej knjigi, so polni hvale, saj se je občutila v tem pogledu doslej globoka vrzel. Knjiga obsega 151 strani in jo je založil Klub esperantistov v Ljubljani, tiskala pa jo je tiskarna Slatnar v Kamniku. Mariborskemu esperantskemu pisarju g. prof. Rakušu k uspehu iskreno čestitamo; njegov učbenik pa najtopleje priporočamo.

— Napaden je bil preteklo noč v Studecih od neznanega mlajšega močca, zasedni uradnik Otmar Čepe. Napadalec mu je prizadejal z nožem zverajočo rano na levi roki. Poškodovanca so spravili v bolnico.

— Nemila usoda. V soboto je prišla iz bolnice Tletna železničarjeva hčerka Zora. Pravnik iz Nove vasi, kjer se je zdravila zaradi zlomljene noge. Pri vračanju domov je padla tik pred stanovanjem po stopnicah tako nesrečno, da si je zlomila levo roko nad komolcem. Delede so zopet preprečili v bolnico, ki jo je šele zapustila.

— Huda nesreča v Slovenski Bistrici. Pri nakladanju lesa v nekem lesnem podjetju je pomegal med drugimi tudi 26-letni kovaški mojster Ivan Blažič. Nesreča je hotela, da se je voz prevrnil in Blažiča je poklopalo skoraj za vagon hrastovih plohov. Po dolgem naporu so siromaka rešili, vendar je zadobil hude motranje poškodbe, prelom lobanje in zlom desne noge ter leve roke. Zelo nevarno poškodovanega Blažiča so preprečili v mariborsko bolnico, kjer se bori s smrtjo.

Z Jesenic

— Sokolski gledališki odsek je otvoril sezono s Spicarjevo veseligrjo »Odhod čini močje«, ki jo je režiral brat Spicar ml. Igra je bila dobro naštvurana, pa tudi obisk je bil zadovoljiv. Minulo nedeljo pa je dal na desko veseligrjo »Maturac« v režiji brata Klavore. Predstava je močno ogrela občinstvo se je zadovoljno vračalo na domove. Hti obeh predstavah je nastopilo več mladih, novih moči, ki bodo močno pozitivno delo na našem odru. Če bo gledališki odsek držal stalen in dober, stik med sodelujočimi in med občinstvom, bo veliko koristil skupni stvari. To bo pa mnogo lažje doseget, če bo pred pričetkom predstave in med odmori igrala godba.

— Potreba razširitve trga pred narodno šolo. Trg pred narodno šolo je bil pred letom po zamisli mestnega inženjerja g. Stanka Peruzija lepo preurejen. Spomenik blagopok. Viteškega kralja Aleksandra z lično ograjo s podstavci in stebriči iz jeseniškega marmorja in železno konstrukcijo se prav lepo prilaga močnemu sokolskemu poslopju, s katerim tvori prav lep in harmonično celoto. Ves ta okoliš pa še znatno kvari trikotni prostor pred šolo, ki se proti Brencu končuje v obliki ostre zagroze. Ta orednji mestni okoliš bi mnogo pridobil na znanosti, če bi se trg razširil tudi na zemljišče ge. Vilmanove in g. Brencu, kjer bi se na vsem kompleksu dal urediti prostorn trg ali park.

Kupujte domače blago!

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din L.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

Vse naše inserente

In tiste, ki nam na oglaš v našem listu pošiljajo pismene ponudbe, opozarjamo, da smo na našem poslopju v Knafljevi ulici št. 5 snamestili poseben nabiralnik rdeče barve, v katerem ponudniki lahko puščajo svoje ponudbe, prav tako pa tudi inserenti nalogo za oglaš. Inserenti nam v primeru, če nam oglašne nalogo puščajo v nabiralniku, morajo odgovarjajoči znesek priložiti v znakah, ker sicer oglasov ne bomo uvrščali.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Prilika

ugodnega nakupa urenitetov, habertusov, obleke, perila itd. PRESKER Sv. Petra cesta 14.

KLISEJE

JUGOGRAFIKA V VETČANOV

Informacijska pisarna

J. SEVER, dedič

LJUBLJANA, Gospodstvska 14 izvrikuje vse tozadavne informacijske posle bodisi v trgovskih in privatnih stvarih, kakor tudi saniranje raznih posejilnih zadev najkulantneje in v najstrožji tajnosti.

50 PAR ENTLANJE

zšuriranje, vzzenje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana«, Gospodstvska cesta 12.

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

NAJBOLJSI TRBOVELJSKI

brez prahu, KOKS, SUHA DRVA.

L. POGAČNIK

Bohoričeva 5 — Telefon 20-59

24 L.

DVOSTANOVANJSKA HIŠA

z vrtom, poceni napredaj. Poljane 31 pri Št. Vidu.

2480

POUK

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

STROJEPISNI POUK

Večerni tečaj za začetrnike in izvežbance. Dva oddelka — od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. zvečer. Najmodernejša stroje-pisnica, na razpolago 25 najrazličnejših pisalnih strojev.

Vpisovanje dnevno od pol 7. do 8. zvečer. Šolnina najnižja. Pričetek pouka 3. novembra. Christofor učni zavod, Domo-branska cesta 15.

2486

PO SOLIDNIH CENAH VAM NAPRAVI IN POPRAVI

vse tapetniške izdelke

SITAR KARL

Wolfova 12 (dvorišče) — Telefon 28-10

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5

Biološki temelj nacionalnega socializma

Zanimivo predavanje dr. A. Zalokarja v Prirodoslovnem društvu

Ljubljana, 27. oktobra

Snoči je predaval primarij dr. A. Zalokar o izredno aktualnem problemu, kako je prav za prav za znanstveni temelj, posebno se z biološkimi osnovami nemškega narodnega socializma. Predavanje se je vršilo v mali filharmonični dvorani. Obisk je bil prav zadovoljiv kar lahko pripisujemo predavateljevemu imenu in važnosti obravnavanega vprašanja. Predavatelj nam je pokazal razvoj bioloških spoznanj o dednosti, ki so polagoma prodirala med najširše plasti. Podal nam je objektivno sliko o sedanjem stanju rase in higijene in populacijskih teorij ter pod tem vidikom pokazal na večjo ali manjšo upravičenost rase-higijenske zakonodaje nove Nemčije.

Za nas je prirodoslovni del nemškega nacionalnega socializma se posebno važen, saj smo neposredni sosede Nemčije, ki se s svojim vplivom v vse srednje Evrope. Biološki izsledki, ki tvorijo v veliki meri osnove nove nemške ideologije, niso tako novi, temveč segajo nazaj do dobe francoske revolucije, ko je Jean Baptiste Lamarck s svojo dedenčno teorijo prvič načel problem dednosti na znanstveni podlagi. Pol stoletja pozneje skuša Darwin s pojmom selekcije, izbire, se uspešneje razložiti nastanek novih vrst. Te ideje izpopolnjujejo Angleži, ki ugotovijo, da se pridobljene lastnosti ne podedujejo. Vedno bolj čujemo govoriti o dedni masi, ki kot biološka osnova v največji meri sodobno o usodi in razvoju vsakega posameznika.

Nauk o dednosti pa medtem že prodira popularno v široko javnost. Eno izmed mnogih del, ki obravnavajo ta vprašanja je tudi Schallmeijerjeva knjiga »Dedovanje in izbira«, ki strne dotedanje izsledke o dednosti teoriji in opozori na važnost zakonov podedovanja v razvoju človeške družbe. Nahajamo namreč ljudi z dedno maso za kulturovorne lastnosti in ljudi z dedno maso za slabe lastnosti (alkoholizem, zločinstvo itd.). To dejstvo je največje važnosti tradicionalne vrednote vsakega naroda, za njegovo kulturno poslanstvo. Čim se zgodi, da prevladujejo nosilci slabih lastnosti, bo kulturno zaostal in propadel, obratno pa, če se razmnožijo dobri dedni elementi, se kultura dviga. V tem pogledu bi bile prirodoslovne zakonitosti morda najmanj za rast, oziroma za propadanje kulture. Narod degenerira tedaj, če se preveč razmnožijo slabi dedni elementi in ta nevarnost postaja z rastjo kulture vedno bolj grožnja, ker se nosilci dobrih dednih lastnosti v mnogo manjši meri razmnožijo kakor pa sloji z manj vrednimi dednimi masami. Degeneracijo lahko odvrnemo le tedaj, če zavestno pospešujemo razvoj nosilcev dobrih dednih mas.

Te teorije so že pred vojno razširjene po celem svetu, najbolj seveda v Nemčiji in že takrat se ustanavljajo društva za rase higieno, ki propagirajo nove teorije in ki stavijo svoje zahteve na zakonodajo. Že tedaj se opaža, da stopijo ti rasni ideologji v nasprotje z neko drugo ideologijo, z marksizmom. Nasprotje se vedno bolj poostreuje in končno zmaga v nemškem narodu mnenje, da je odločujoče v človeški družbi biološko stanje naroda, ne pa ekonomsko. Ko je narodni socializem prišel na oblast, je dobilo to prepričanje izraz v zakonodaji. Toda najbrž, bi ostalo vse, kar so učili rasni ideologji dobrega skrivno v razpravah, če ne bi dogodili silni nemški narod, da se skuša na nek način rešiti grozečega propada radi padca rojstva in da se skuša

divigniti iz moralne, gospodarske in politične depresije po svetovni vojni. Popolnoma razumljivo je, da je dobilo splošno prepričanje, da je bodočnost nemškega naroda v kvaliteti potomstva, tudi svoj zunanji izraz.

Prvi korak nove oblasti, ki naj bi preprečil razmnoževanje dedno obremenjenih je zakon iz l. 1933, ki določa, da se smejo iz narodne produkcije izločiti vsi nezdravi elementi. Zakon je bil sprejet najprej pred forumom nad sto najodličnejših nemških učenjakov, zdravnikov in biologov. Prepreči naj se razmnožitev »dedno bolnih«. Tu prihajajo v poštev bolezni kakor prirojena slabost, shizofrenija, dedna cirkularna blaznost, dedna slepota, dedna gluhost, težke dedne telesne izpačenosti, težki dedni alkoholizem, dedna epilepsija i. dr. Te zahteve niso nič novega, slične zakone poznamo tudi že v nekaterih ameriških državah, a važno je, da se je 60-milijonski narod odločil, da jih brezobzirno izpelje.

Sledil je l. 1935 zakon za varstvo dednega zdravja nemškega naroda — bračni zakon nove Nemčije. Vsebuje čisto razumljive določbe, kakor smo jih imeli tudi že pri nas, a vidi se, da mu gre v glavnem za zdravo potomstvo, ne pa toliko za ti-

sta dva, ki se pogostita. Prepovedan je n. pr. zakon, če je kdo bolan na kakšni bolezni, ki lahko kvarno vpliva na potomstvo, prepovedan je zakon med dedno bolnimi (slaboumnimi, dedno slepimi itd.). Narodni socializem se postavi na temelj družine in hoče s zdravo družino regenerirati nemški narod.

V uspehih teh ukrepov za zdaj še ne moremo soditi, doba je še prekratka. Do sedaj se sicer še ugovarja, a vendar pridobivajo ti nazori vedno bolj na priznanju. Čisto drugačno pa je stališče znanosti do problema različne vrednosti posameznih ras. To vprašanje je namreč še skoraj popolnoma nerazraščeno. Prvi poveljuje nor-dijsko raso francoski grof Gobineau, ki ji pripisuje odločilni vpliv pri nastanku visokih kultur, njegovo delo pa je naletelo na ostro kritiko. Tudi Nemci sami, oficijelno pri poveljanju nordijske rase ne grede predaleč, saj so tudi mešan narod kakor so več ali manj vsi evropski narodi rasno mešani. Skovali so izraz »nemška krič«, ne nordijska ali arijska. Zakon o čistosti nemške krvi, ki je pravi antisemitski zakon, moramo zato razumeti bolj kot protitue proti političnim strankam, ki so vodili Nemčijo v času, ko je preživljala svoje najhujše krize.

Kako se bodo vsa ta vprašanja razvijala naprej, o tem je vsaka beseda odveč, nikakor ne moremo v okviru prirodoslovnih znanosti izreči sodbo o nacionalnem socializmu v Nemčiji. Lahko pa rečemo da se ne bo nikoli uresničila država, ki bi jo vodili samo po prirodoslovnih in bioloških znanostih, kakor se tudi ni realizirala Platonova idealna država, katero naj bi vodili filozofi.

Železnice, ceste in pošta v Južni Srbiji

Na razstavi bo Južna Srbija pokazala, kaj so ji prinesle popravljene in nove komunikacije

Ljubljana, 27. oktobra

Južna Srbija, eden naših najbogatejših predelov je ostal v času robitva skoro popolnoma neizrabljen. Za razvoj uspešne in velikonotne trgovine so predvsem potrebne dobre komunikacije, ki jih pa Južna Srbija pred bal kantsko vojno ni imela. Še ono malo, kar je takrat obstajalo, je uničila balkanska in svetovna vojna. Tako je bila Južna Srbija ob prevratu brez cest, brez železnice, brez ugodnih poštne zvez — bogata dežela in vendar zaradi očitnih pomanjklivosti pasivna in neizrabljena.

Vsa tendenca južnosrbske trgovine je šla v predvojno časo na Solun. Zato je bila svoječasno tudi najvažnejša železnica proga ona mednarodna, ki je vodila od Ristovca preko Skoplja in Djevdjelije na Egejsko morje. Vazna je bila tudi se proga Kosovska Mitroviča — Skopje medtem ko kratkemu, le 17 km dolgemu sektorju Bitoli — Kema, ki je tudi imel dalje zvezo na Solun, ni bilo pripisovati nobene gospodarske važnosti.

Cela Južna Srbija, približno trikrat tako velika kot Slovenija, je imela ob vstopu v svobodno čase le 387 km železniških prog, in še te proge so bile le tranzitne proge Bogastvo Metohije, Pelagonije, Bregalnice in Kosova je ostalo neizrabljeno. Gospodarsko nujno potrebno — ravno tako nujno potrebno iz strateških ozirov — je bilo da se zgradi solidno omrežje železniških prog. Zato se je Južna Srbija v času svobodnega razvoja v kraljevini Jugoslaviji morala povzpeti in se je tudi povzpela na približno 750 km proge normalnega tira in približno 250 km ozkotirne železnice. Ne le v svoje dobro, v isti meri v dobro svobodne kraljevine Jugoslavije, ki je v te proge po načrtnem gospodarstvu investirala ogromne vsote.

Tudi ceste so tvorile za Južno Srbijo posebno težak položaj. Radi pomanjkanja železnice se je opravljal skoro ves promet robe po karavanskih cestah, ki seveda radi skromnih zahtev takratnih počasnih prevoznih sredstev nikakor niso odgovarjale zahtevam modernega brega prometa, ki se je po svetovni vojni v času gospodarske konjunktore tako hitro uveljavljal. In še te ceste so vezale le nekatere pokrajine, medtem ko so bile druge direktno odsekane od ostalega sveta. Če se je hotelo vsaj deloma izrabi bogastvo Južne Srbije, je bilo treba ustvariti nove ceste, ki tedaj skromnemu železniškemu omrežju, treba je bilo obstoječe ceste popraviti in prena-rediti, saj površina ni bila dobra in saj so tudi vzponi znašali do 15% in krivine v ovinkih po 7 m in še manj. Takoj po vojni se je pristopilo k izboljšanju obstoječih cest, kmalu nato pa tudi k izgraditvi novih, saj je cesta cenejša od železnice ter dovoljuje bolj individualen način tran-

sporta tako ljudi kot blaga. Odveč bi bilo naglašati še posebno vojaško vrednost poednih cest.

Nepismenost je po svetovni vojni v Srbiji izginjala. Z naraščajočo pismenostjo so nastale v kulturnem in gospodarskem oziru nove potrebe, ki jim mora zadostiti le dobro izgrajeno pošto, telegrafsko in telefonsko omrežje. Lahko si predstavljamo, v kakem stanju so pustile avstrijske in nemške oblasti, ki so bežale pred prodiranjem solunske armade, pošto omrežje, ko so vendar z mrdlično naglico uničevale vse, kar bi bilo sovražni vojski lahko prišlo prav.

Popolna reorganizacija telegrafskih in telefonskih zvez je bila v Južni Srbiji neobhodno potrebna. Medtem ko so prej vse zveze služile večinoma le izrazito vojaškim namenom, je bilo treba novo omrežje prilagoditi novim potrebam vsakdanjega življenja. Ker preje v Južni Srbiji skoro ni bilo železnice, je bilo tudi v tem oziru treba preureditve, prenosa žičnega omrežja od cest ob železniške proge. Seveda se tudi poštne in telefonski promet v primeri z našimi razmerami razvija počasi, saj ima n. pr. Skopje pri svojih 80.000 prebivalcih komaj 700 telefonskih naročnikov, medtem ko je za Ljubljano obstoječa centrala z 2000 številkami že davno premajhna.

Tehnične novosti zadnjih desetletij so bile, kot že omenjeno, nujna posledica zahteve po eksploataciji naravnih bogastev Južne Srbije.

Dne 31. t. m. se odprli v Skoplju razstava napredka Južne Srbije v zadnjih 25 letih izza časa osvoboditve izpod turške jarma. Na tej razstavi bo med drugim pokazano, koliko se je Južna Srbija gospodarsko in kulturno povzpela radi tehničnih naprav. Četudi je te naprave dala Južna Srbija šele nova domovina, kraljevina Jugoslavija, je prav, da se tudi ta napredek priključi omenjeni razstavi, saj je z zmago na Kumanovem pred 25 leti napočil za Južno Srbijo nov čas, ki je tudi nam prinesel dolgo pričakovano svobodo, nov čas, ki je šele omogočil izboljšanje razmer v vsakem oziru.

Zveza za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana in Tujskoprometna zveza v Mariboru prirediti k praznovanju osvoboditve Južne Srbije več izletov, enega celo povezanega z obiskom najlepših predelov Južne Srbije (Tetovo, Gostivar, Debar, Struga, Ohrid Resan, Prespansko jezero, Bitolj, Prilep, Veles). Prijave za te ekskurzije sprejemajo vse biljetarne Putnika.

PRI SLIKARJU

— Lahko bi vam napravil to oglje — ribso za 500 din.
— Koliko bi na etača, če bi vam dobavil oglje sam?

Ura ubila letalca

Po 10 letih pojasnjena tragedija ameriškega pilota Graysa v stratosferi

Slučajna najdba je pojasnila po desetih letih letalsko katastrofo, ki je svoj čas razburila vse Ameriko. V novembru leta 1927 je poskusil eden najboljših ameriških civilnih letalcev H. C. Grays doseči rekord na poletu v stratosfero. Eno uro po startu je bil s svojim balonom že 14.000 m visoko. Tam naj bi bil odprl zaklopko, da bi počasi uhajal plin in tako bi se bil spuščal balon polagoma nazaj na zemljo. Toda namesto tega so ljudje z zemlje videli, da se balon nikamor ne gane. Zaloge kisika, ki ga je bil vzel Grays s seboj, je morala biti že davno izčrpana. Nastala je noč, a letalca z balonom še vedno ni bilo nazaj. Šele drugi dan eo našli prazen balon blizu Spar-te v državi Tennessee. Grays je ležal v gondoli mrtve. V ustih je imel pipico tanka za kisik, ki je bil pa seveda že davno prazen.

Nihče si ni znal pojasniti, zakaj se Grays ni pravočasno spustil na zemljo. Ljudem se je zdelo to še bolj čudno, ker je bil izkušen pilot, ker se je zelo dobro spoznal na letala in balone, bil je pogumen, pa tudi trezen in hladnokrvnen. Pred startom je temeljito pregledal vse naprave, ki naj bi ga varovale v primeru pomanjkanja zraka ali v silnem mrazu v visokih zračnih plasteh. Iz aparata je odstranil vsako kapljico olja, ki bi se mogla na mrazu strditi in ustaviti aparate. Tako tudi v njegovih beležkah niso našli pojasnila katastrofe. V začetku je zapisoval vse točno in razločno. Nad 13.000 m so bile pa beležke že zmenejene in sled-njič so sploh prenehale. Vse je kazalo, da

je bil Grays porabil ves kisik in se jel dušiti.

Zdaj, čez deset let, so pa našli pojasnilo. V prazni posodi za kisik, ležeči sredi polja, so namreč našli listek, na katerem je Grays napisal, da je mraz ustavil njegovo uro in da ne ve, kako dolgo že plava po zračnih višavah. Točno je dognano, da iz-vira ta pecaoda z listkom iz Graysovega ba-lona. Ta slučajna najdba je končno omo-gočila rekonstruirati katastrofo od začetka do konca. Grays je mislil pri startu na vse aparate, samo na svojo uro je bil pozabil. In nesreča je hotela, da je bila tudi njego-va ura namazana z oljem. Olje se je pa je-lo v mrazu strjevalo in posledica je bila, da je ura vedno bolj zastajala, ne da bi Grays to opazil.

Ko je bil že nekaj ur v zraku in mu je počel ves kisik, je pogledal na uro in mislil, da je minila od starta komaj dobra ura. V zračnih višavah pa ni mogel po drugih zna-kih sklepati, koliko je ura, kakor bi bil lahko sklepal na zemlji. Slednjič se mu je ura ustavila in šele tedaj je opazil, da ne more več kontrolirati časa. Tedaj je navorž-vrgel iz gondole prazno posodo za kisik, v katero se je položil listek. Ni pa imel več to-ko moči, da bi odprl zaklopko in spustil plin. Tako je balon plaval visoko v zraku še, ko je pilot že umiral in ko je bil morda že mrtve. Slučajna najdba na po-lju je pojasnila tragedijo v stratosferi. Uro, ki je povzročila tragično smrt kapitana Graysa, so spravili v letalski muzej v Los Angelesu.

Leopoldina Konstan-tinova se bo ločila

Todba, s katero hoče doseči dunajski igralka Leopoldina Konstantinova ločitev od svojega moža, znanega pisatelja Geze Hercze-ga, stoji v opredlu zanimanja filmskega mesta Hollywooda. Konstantinova dolgi svo-jižga moža zakonolomstva, ki naj bi ga za-grešil v Hollywoodu z ločeno ženo sotrudi-ka »Eseria Aleksandra Korde Estello Pa-losovo.

Pisatelj Herczeg se mudi že več mesecev v Hollywoodu, kjer je zaslovel s svojim li-bretom za film »Življenje Emila Zolca. V Hollywoodu so ga večkrat videli z lepo Estello Palo-ovo, ki je zahajala tudi v nje-govo vilo. To je zvečala Konstantinova po svojem prihodu v Hollywood in takoj je vlo-žila tožbo, v kateri zahteva ločitev in ma-sečno rento okrog 40.000 din v našem de-narju. Razen tega zahteva, naj se skupo-romoženje v znesku nad 5.000.000 razdeli in plača Evropski advokatu. Herczeg je do-segel v Evropi velike uspehe kot pisatelj veseloiger.

Kaj je v Ameriki zakon

Severnoameriške Zedinjene države imajo v samostojni zakonodaji poednih držav in mest neskončno zbirko pravnih kuriozitet. Pisatelj Dick Hyman se je potrudil in zbral celo knjigo široki javnosti neznanih predpisov in prepovedi, veljavnih v poednih državah. Tako je v državi Ohio prepo-vedano mačkam tekati ponoči po ulicah, če nimajo na repih obesjenih rdečih lucie. V Los Angelesu možki ne smejo nositi za-liscev. V Centralji, mestecu države Wa-shington, morajo vsi možki nositi brade. V Bostonu je prepovedano igrati na gosli in imeti nad 30 cm visokega psa. V Južni Karolini je prepovedano hoditi v cerkev brez samokresa v žepu. V državi Virginija je prepovedano imeti kopalnico v stano-vanju. Kopalnica sme biti samo na dvo-rišču. V Kaliforniji iz letal ni dovoljeno streljati divjačine; izveziti so samo kiti. Vsi ti predpisi so formalno veljavni in večkrat se pripeti da oblasti prisilijo tega ali onega, da se jih mora držati. Seveda so tudi v Ameriki ljudje ogorčeni nad takimi predpisi.

Parižani v Parizu

Začetek oktobra ne pomeni v Parizu sa-mo politične sezone, temveč začetek sezo-ne vohbe. Ob koncu septembra in v začet-ku oktobra se vračajo s počitnic v Pariz vsi Parižani, tako da neha biti v teh dneh Pariz ameriška in angleška kolonija in po-stane zopet Pariz Parižanov. S 1. oktobrom se začno vračati na pariske ulice tudi so-larji, ker se končajo počitnice 30. septem-bra. Zato tudi vidijo vsak dan opoldne, ka-ko hite iz vseh policijskih stražnic redarji na vse strani, kakor da tekmujejo v hitro-sti ali da love tolovaje. Ta direndaj po-pariških, stražnicah pa nima nobenega po-

sebneга ozadja. Opoldne privro namreč iz vseh šol na ulice otroci. Ulice so pa polne avtomobilov avtobusov in drugih motor-nih vozil. Zato morajo stati na vseh kri-žiščih v bližini šol prometni redarji in ustavljati z mahanjem belega pendreka promet na vse strani, čim se pojavi kje na hodniku gruča otrok. Nikjer na svetu niso otroci tako v časteh kakor v Parizu. Tudi na najpomembnejši ulici ustavi redar ves promet in dolge kolone po več sto av-tomobilov morajo čakati, da pride mati z otrokom v vozičku čez cesto. Enako pazi-ko tudi na šolske otroke in šele ko so na varnem, da redar znak, da se lahko promet nadaljuje.

Kaj pa, če se ta ali oni otrok v šoli za-kasni in gre domov sam? Pariški otroci so vzgojeni tako, da se zakasnelo dekletce us-avi na robu hodnika, pomaga s prstkom prometnemu redarju, ki se mu nankrat raztegne obraz v nasmeh ko pomisli, da vodi neke na drugem koncu Pariza njegov tovariš varno čez cesto njegovo hčerko ali sinčka. Redar takoj zamahne s pendre-kom na vse strani in že je ves promet ustavljen, potem pa odpelje varno deklico liki kraljico čez križišče. In to dela več sto pariških redarjev dan za dnem. Zato ni čuda, da pariški otrok tako samozave-stno namigne redarju čez ulico, naj pride ponj in ga odvede na drugo stran.

Iz Kranja

— Jadranski dan. Odbor JS pripravlja tudi letos dostojno, čeprav skromno pro-slavo za jadranski dan 31. okt. Priredi-tev bo v nedeljo ob 11. uri dopoldne v Narodnem domu. Sodelovanje sta do se-daj obljubili društvi »Sokole in »Slogaz, ki bosta s pevskimi točkami prispevali k programu, ostala društva še niso odgovo-ri-la. Pej bo tudi mladinski zbor. Priložno-stni govor bo imel predsednik JS g. dr. Bežek. Upamo, da bodo tudi letos sodelo-vala pri programu vsa društva po svojih močeh in da prireditve izpade prav tako lepo in manifestativno, kakor lani.

Iz Poljčan

— Iz občinske priporne. Občinski urad razglašja, da se bo na srbskem načelstvu v Mariboru 5. novembra ob 9. uršila v so-bi št. 25/I letitavja zaplenjenega orožja. K letitavji pa bodo pripušeni samo oni, ki imajo dovoljenje za nabavo orožnega lista ali orožni list. — 6. in 8. novembra bo na skladišču tukajšnje rudarske druž-be »Stanovsko« prodaja premoaga. Prvič se ga bo prodalo 4.500 kg, drugič pa 1.500 kg. Kupci vabljene. Za potrebe garnizona Maribor kupuje komisija v vojaškem se-njaku v Mariboru (Stritarjeva ulica), ko-runo, na kar se prodajalci opozarjajo. — Dne 1. novembra dosepejo v plačilo vsi davki in darvni zaostanki, zato se davko-plačevalci pozivajo, da svoje davčne ob-vezne točno izvršijo, da ne bodo imeli ne-potrebnih stroškov z ružnimi in davč-nimi transferacijami.

Andre Armandy

Princesa Symianova

Roman

Usoda je pa krenila najprej po nepreračunljivih potih. Vlak je privozil na postajo v Tai-Nan-Fu, ko so se začeli od vseh strani prestrašeni kriki. Strojevodja je naglo ustavil lokomotivo. Okrog nje se je zbrala gruča vojakov. Bourjal ni mogel premagati radovednosti in brž je stopil k njim.

Strojevodja, Japonec, ki so ga bili Kitajci od-vedli v stran, je pojasnjeval v angleško-francoski mešanici in s pomočjo živahnih kretenj, kar so ho-teli vedeti od njega. Proga je bila prosta in Bour-jal je takoj spoznal, da je strojevodja zapeljal na tir, kjer je stal vojaški vlak. Kitajski častnik mu je dajal od daleč znamenja s sabljo, ki jih ni ra-zumel. Vendar je pa ustavil, toda zapeljal je bil nekoliko predaleč, ker ni razumel, da mu je ki-tajski častnik s sabljo začrtal mejo. To je kitaj-skega častnika silno razkačilo, saj vendar ni mo-gel dovoliti, da bi proideti voz tujega izdelka ne ubogal kitajskega bojovnika. In jel je ves besen obdelavati s sabljo lokomotivo.

Toda lokomotiva je surova in brezskrbno je pre-

gleda častnika, ki je ležal zdaj razmesarjen med dvema vagonoma. Od toliko ogorčenja nad tuj-ci, ki izdelujejo lokomotive — to je zopet košček kitajske logike.

In naenkrat je Bourjal ves prestrašen opazil, da stoji sredi gruča razjarjenih kitajskih vojakov. Častnik, ves pokrit z zlatimi portmami, je vihtel svojo sabljo pred njegovim nosom. To je bil brat povoženega, ki je bil slučajno našel v bližini »Pe-klensčka z zahoda«, odgovornega za to nesrečo. Odločno je zahteval od njega odškodnino, ki jo je o-cenil brez ovinkov na pet tisoč tačlov.

Tudi če bi bil razumel to sijajno logiko, bi bilo zelo domoljubno misliti, da se ji bo Bourjal ukloni-l. Toda mahanje s sabljo mu je šlo na živce in ker bi bil lahko čestnik koga ranil, mu je Bourjal mir-no iztrgal sabljo in jo stisnil pod pazduho.

Toda šele, ko se je pokazalo, da ga hočejo rdeči bojovniki aretirati, je v Bourjalu zakipele bojno navdušenje in že so padali na vse strani udarci njegove krepke pesti. Ko se ga je pa lahko dčak-ni kitajski bajonet, je pograbil sabljo in jel ma-hati okrog sebe, da je kmalu kri obilila nekaj ki-tajskih obrazov.

Toda sablja je Kitajcem samo znak dostojan-stva, ne pa crožje. Videč, da maha z n'ihovo last-no sabljo, so se kitajski vojaki umaknili in to pri-kožnost je porabil Bourjal, da je odšel. Ker so mu pa jele življati kroge mimo ušes, je obrnil Bour-jal vlak na hrbet in jo ubral čez rižno polje, kar so ga nesle noge.

Kmalu se mu je zadelo, da je zšel med dva ognja. Zavil je na drugo stran in ubral pot pod noge, toda s tem je prišel med Rdeče kopjanike, ki so bežali pred kazensko četo in streljali na vse strani. Spopadi med Kitajci povzročijo vedno več hrušča, nego žrtev. Se ni dolgo tega, ko so po-stavljale kitajske vojske ob srečanju druga z dru-goro grozno zmaje iz lepenke v obliki ognjemeta, kar je zadostovalo, da je sovražnik pokazal pte. Drug način je bil v metanju koščkov papirja, po-krilnih z najtrajnejšimi prožiletski peldenskih du-hov.

Toda evropska civilizacija je naučila tudi Kitaj-ce nositi puške. Imajo pa svoj poseben način nji-hove uporabe, obstoječ v tem, da č že korito pod pazduho, cev pa nekoliko višje od horizonta.

Rdeči kopjaniki so mislili, da so jih napadli Bourja-ovi preganjalci in brž so začeli streljati s staro strojnico ruskega izvora, zaplenjeno sovra-žniku na bojnem pohodu. Toda s tem mirovnim iz-umom niso znali ravniiti in ukverjali so se z njim baš, ko je nenadoma planil med nje Bourjal.

Tolika nerodnost je razkačila bivšega hotelske-ga slugo. V njem se je oglasila stara vojaška kri. Pehnil je kitajske vojske od strojnica in se pre-pričal, da je strojnica slučajno v redu. Zato je ho-tel pokazati kitajskim nerodam, kako se ravna z njo, in že je strojnica zarežljala.

Nekaj Kitajcev se je zgrudilo mrtvih. Drugi, ki niso bili vojni prizorov, da bi njihovi tovariši pa-dali ranjeni ali celo mrtvi, so nehali smatrati to

za šlo in urno so odnesli pte. Čim je Bourjal zavohal smodnik, se mu je zahotelo ran in krvi. Pograbil je puško in potegnil za seboj Rdeče kop-janike, vzpodbujene po njegovem zgledu. Pognal se je z njimi proti sovražniku in ga potisnil do kolodvora Ta-Nan-Fu.

Tam so mu pa njegovi junaki dokazali, da se ni treba učiti, če gre za ropanje. Posledica je bila, da jim je padei v roke tako velik plen, da so kar poskakovali od veselja.

Bourjal je mislil samo na to, da bi se vrnil v svoj vlak, toda kolodvor je bil prazen. Rdeči ki-tajski vojaki so mu klicali slavo. On jim je pa skušal dopovedati, da ni nobena družba tako do-bra, da bi se ne dalo oditi iz nje in da bi rad pre-kinił stike z njimi.

Toda kitajski vojaki tega niso hoteli razume-ti. Dva sta za silo lomila francosčino, ker sta bila ne-kaj časa v francoski misli. Jela sta mu dopove-dovati, da jim je krogla slučajno ugrabila povelj-nika in da ne morejo ostati brez njega. Nebo sa-mo jim pa pošilja tega »Peklensčka z zahoda«, čig-ar nenadkritljivo taktiko so že lahko ocenili.

Zaman jim je Bourjal dopovedoval, da to ne gre. Dopovedovali so mu, da je »njegov« vojska, bro-ječa dva tisoč navdušenih roparjev, pripravljena slediti mu povsod, seveda samo tja, kjer se da ro-pati in pleniti. Ta tolpa je bila pa trdno odločena obdržati ga kot poveljnika z vsemi zakonitimi in nezakonitimi sredstvi.